

PENSIOENREGLEMENT 2014

Stichting Pensioenfonds van de ABN AMRO Bank N.V.

Pensioenreglement 2014

Versie 9

Vanaf 1 januari 2019 geldt de verplichting voor het pensioenfonds om automatische inkomende waardeoverdrachten van kleine pensioenen te accepteren. Het bestuur heeft besloten om per die datum kleine pensioenen ook automatisch over te dragen naar een ander pensioenfonds. In het pensioenreglement zijn daarover nieuwe bepalingen opgenomen en is de bepaling over afkoop van kleine pensioenen aangepast. Tot slot is een bepaling toegevoegd over het vervallen van hele kleine pensioenen (tot 2 euro per jaar).

Daarnaast zijn enkele onderwerpen in het pensioenreglement verduidelijkt. Onder meer is verduidelijkt welke informatie we nodig hebben om de partner aan te melden als het huwelijk of geregistreerd partnerschap in het buitenland is gesloten. En verder is de vervolgstap in de procedure opgenomen bij de klachten- en geschillenregeling.

Vastgesteld door het bestuur van
Stichting Pensioenfonds van de ABN AMRO Bank N.V.
op 11 december 2018

Hans van Horzen
Onafhankelijk voorzitter

Mattijs Hooglander
Voorzitter uitvoerend bestuur (a.i.)

Inhoudsopgave

Deel I	Algemeen	
Hoofdstuk 1	Het pensioenreglement	Blz. 8
1.1	Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit pensioenreglement?	
1.2	Wat voor een soort pensioenregeling wordt in dit pensioenreglement uitgewerkt?	
1.3	Welke aanspreekvorm gebruiken we?	
1.4	Wanneer is dit pensioenreglement ingegaan?	
1.5	Wanneer is dit pensioenreglement gewijzigd?	
1.6	Wanneer moet u iets doen?	
Deel II	Voor wie geldt het pensioenreglement?	
Hoofdstuk 2	Welke groepen gerechtigden komen voor in het reglement?	Blz. 10
2.1	Wie is deelnemer?	
2.2	Wie is gewezen deelnemer?	
2.3	Wie is pensioengerechtigde?	
Deel III	Waarover bouwt u pensioen op?	
Hoofdstuk 3	Welke elementen zijn van belang voor uw pensioenopbouw?	Blz. 12
3.1	Welke bestanddelen van uw salaris zijn pensioengevend?	
3.2	Wat is de franchise?	
3.3	Wat is de maandelijkse pensioengrondslag?	
3.4	Wat is uw deeltijdpercentage?	
3.5	Blijft u pensioen opbouwen als u verlof opneemt?	
3.6	Hoe bouwt u pensioen op?	
Deel IV	Op welke pensioenen heeft u recht?	
Hoofdstuk 4	Ouderdomspensioen	Blz. 14
4.1	Wie heeft er recht op ouderdomspensioen?	
4.2	Hoe bouwt u ouderdomspensioen op?	
4.3	Hoe lang kunt u ouderdomspensioen opbouwen?	
4.4	Wanneer gaat uw ouderdomspensioen in en wanneer eindigt het?	
4.5	Wat doen we met een kleine aanspraak op ouderdomspensioen?	
4.6	Wat is er gebeurd met uw prepensioen of ongehuwdenpensioen dat u had opgebouwd bij Pensioenfonds Fortis Bank Nederland?	
4.7	Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten vanuit een eerdere pensioenregeling gegaan?	
4.8	Is verlaging van uw opgebouwde ouderdomspensioen mogelijk?	
Hoofdstuk 5	Partnerpensioen	Blz. 17
5.1	Wie heeft er recht op partnerpensioen?	
5.2	Moet u uw partner bij ons aanmelden?	
5.3	Hoe bouwt u partnerpensioen op?	

- 5.4 Hoe lang kunt u partnerpensioen opbouwen?
- 5.5 Wat krijgt uw partner als u overlijdt?
- 5.6 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?
- 5.7 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?
- 5.8 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerde bent?
- 5.9 Wanneer gaat het partnerpensioen in en wanneer eindigt het?
- 5.10 Wat gebeurt er met het partnerpensioen als u geen partner heeft?
- 5.11 Wat gebeurt er als u een ex-partner heeft?
- 5.12 Wat doen we met een kleine aanspraak op partnerpensioen?
- 5.13 Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten op partnerpensioen vanuit een eerdere pensioenregeling gegaan?
- 5.14 Is verlaging van de aanspraak op partnerpensioen mogelijk?

Hoofdstuk 6

Wezenpensioen

Blz. 21

- 6.1 Wie heeft er recht op wezenpensioen?
- 6.2 Moet u uw kind aanmelden?
- 6.3 Wat krijgt uw kind als u overlijdt?
- 6.4 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?
- 6.5 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?
- 6.6 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerde bent?
- 6.7 Wanneer gaat het wezenpensioen in en wanneer eindigt het?
- 6.8 Wanneer geldt voor uw kind een andere eindleeftijd?
- 6.9 Wat gebeurt er als uw kind ouderloos wordt?

Deel V

Hoe wordt de opbouw van uw pensioen betaald?

Hoofdstuk 7

Financiering van de pensioenregeling

Blz. 25

- 7.1 Wie stelt de pensioenpremie vast?
- 7.2 Hoe hoog is de premie maximaal?
- 7.3 Wie betaalt de premie?
- 7.4 Kan uw werkgever besluiten om minder of geen premie te betalen?

Deel VI

Als u met pensioen gaat

Hoofdstuk 8

Keuzemogelijkheden

Blz. 26

- 8.1 Algemeen
- 8.2 Hoe geeft u uw keuzes aan ons door?
- 8.3 Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan?
- 8.4 Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan?
- 8.5 Wilt u uw ouderdomspensioen gedeeltelijk eerder laten ingaan?
- 8.6 Wilt u het partnerpensioen uitruilen voor een hoger ouderdomspensioen?
- 8.7 Wilt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen?

- 8.8 Wilt u een pensioen op twee levens?
- 8.9 Wilt u uw ouderdomspensioen in hoogte variëren?
- 8.10 Wat gebeurt er met uw prepensioen als u eerder of later met pensioen gaat?
- 8.11 Wat gebeurt er met uw ongehuwdenpensioen als u eerder of later met pensioen gaat?

Deel VII Gebeurtenissen die gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw

Hoofdstuk 9 **Einde deelnemerschap** **Blz. 32**

- 9.1 Wanneer eindigt uw deelnemerschap?
- 9.2 Wat gebeurt er als uw arbeidsovereenkomst eindigt voordat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt?
- 9.3 Wat gebeurt er met uw pensioenaanspraken na beëindiging van uw deelnemerschap?
- 9.4 Hoe houden uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap hun koopkracht?
- 9.5 Kunnen uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap minder worden?

Hoofdstuk 10 **Waardeoverdracht** **Blz. 34**

- 10.1 Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van ons naar een andere pensioenuitvoerder?
- 10.2 Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van een andere pensioenuitvoerder naar ons?
- 10.3 Moeten pensioenuitvoerders altijd meewerken aan waardeoverdracht?
- 10.4 Automatische waardeoverdracht van klein pensioen
- 10.5 Zijn er andere situaties waarbij waardeoverdracht voorkomt?

Hoofdstuk 11 **Afkoop** **Blz. 37**

- 11.1 Afkoop klein ouderdomspensioen na het einde van uw deelnemerschap
- 11.2 Afkoop klein ouderdomspensioen op de pensioendatum
- 11.3 Afkoop klein partnerpensioen en wezenpensioen op de ingangsdatum
- 11.4 Afkoop klein bijzonder partnerpensioen na einde huwelijk of partnerrelatie
- 11.5 Vervallen hele kleine pensioenen

Hoofdstuk 12 **Ziekte en arbeidsongeschiktheid** **Blz. 39**

- 12.1 Op wie is dit hoofdstuk van toepassing?
- 12.2 Moet u iets doen?
- 12.3 Hoe bouwt u pensioen op als u een WIA-uitkering krijgt?
- 12.4 Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WIA-uitkering heeft?
- 12.5 Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?
- 12.6 Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?
- 12.7 Wat verandert er in de premiebetaling als u een WIA-uitkering heeft?
- 12.8 Hoe bouwt u pensioen op als u een WAO-uitkering heeft?
- 12.9 Hoe bouwt u pensioenopbouw als u bij indiensttreding al een WAO-uitkering had?
- 12.10 Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met

- 12.11 uw werkgever eindigt?
Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?
- 12.12 Wat verandert er in de premiebetaling als u een WAO-uitkering heeft?

Hoofdstuk 13 **Einde van uw huwelijk of partnerrelatie** **Blz. 44**

- 13.1 In welke situatie krijgt uw ex-partner een aanspraak op partnerpensioen?
- 13.2 Wat krijgt uw ex-partner van ons als u overlijdt?
- 13.3 Wat doen we met een kleine aanspraak op bijzonder partnerpensioen?
- 13.4 Heeft u meerdere ex-partners?
- 13.5 Wanneer gaat het bijzonder partnerpensioen in en wanneer eindigt het?
- 13.6 Wat gebeurt er als uw ex-partner een nieuwe partner heeft?
- 13.7 Bewijs aanspraak bijzonder partnerpensioen
- 13.8 In welke situatie heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen?
- 13.9 Op welk deel van uw ouderdomspensioen heeft uw ex-partner recht?
- 13.10 Heeft uw ex-partner altijd recht op een deel van uw ouderdomspensioen?
- 13.11 Wie betaalt het ouderdomspensioen aan uw ex-partner?
- 13.12 Wanneer betalen we het ouderdomspensioen aan uw ex-partner en wanneer eindigt het?
- 13.13 Is splitsing in twee aparte pensioenen mogelijk?
- 13.14 Bewijs verevening of conversie

Deel VIII **Indexatie en verlaging van uw pensioen**

Hoofdstuk 14 **Hoe houdt uw pensioen zijn waarde?** **Blz. 49**

- 14.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?
- 14.2 Hoe financieren we de indexatie?
- 14.3 Indexeren we altijd?
- 14.4 Welke pensioenen indexeren we?
- 14.5 Wat is de indexatiemaatstaf?
- 14.6 Hoe bepalen we de hoogte van de toe te kennen indexatie?
- 14.7 Wanneer indexeren we?
- 14.8 Kan een gemiste indexatie later worden ingehaald?
- 14.9 Wat gebeurt er als de levensverwachting hoger is dan ingeschat?
- 14.10 Wat gebeurt er als de levensverwachting lager is dan ingeschat?
- 14.11 Wijziging indexatiebeleid

Hoofdstuk 15 **Kunnen we uw pensioen verlagen?** **Blz. 52**

- 15.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?
- 15.2 Op welke pensioenen is de verlaging van toepassing?
- 15.3 Hoe bepalen we hoeveel we de pensioenen moeten verlagen?
- 15.4 Wanneer verlagen we de pensioenen?
- 15.5 Welke procedure volgen we voordat we uw pensioen verlagen?
- 15.6 Kunnen we een verlaging van uw pensioen later weer herstellen?
- 15.7 Wijziging verlagingsbeleid

Deel IX	Het geven van informatie	
Hoofdstuk 16	Over uw en onze informatieplicht	Blz. 55
16.1	Welke informatie moet u ons geven?	
16.2	Welke informatie krijgt u van ons?	
16.3	Welke informatie krijgen we van uw werkgever?	
16.4	Welke informatie kunt u bij ons opvragen?	
Deel X	Als u het niet met ons eens bent	
Hoofdstuk 17	Klachten en geschillen	Blz. 59
17.1	Is er sprake van een klacht?	
17.2	Is er sprake van een geschil?	
17.3	Hardheidsclausule	
17.4	Wat gebeurt er in een situatie die niet in dit pensioenreglement is beschreven?	
Deel XI	Uitbetaling van pensioenen	
Hoofdstuk 18	Betaling van het pensioen	Blz. 61
18.1	Aan wie betalen we pensioen?	
18.2	Hoe betalen we uw pensioen?	
18.3	Wanneer betalen we uw pensioen niet uit?	
18.4	Kunnen we pensioen van u terugvragen?	
18.5	Kan uw pensioen vervallen?	
Deel XII	Overige bepalingen	
Hoofdstuk 19	Pensioenbestemming behouden	Blz. 63
19.1	Mag u uw pensioen aan een ander overdragen?	
Hoofdstuk 20	Aanpassen van het pensioenreglement	Blz. 64
20.1	Wanneer passen we het pensioenreglement aan?	
20.2	Welke procedure geldt als we het pensioenreglement willen aanpassen?	
20.3	Wanneer gaat een wijziging in?	
20.4	Voor wie gelden de wijzigingen?	
Hoofdstuk 21	Verwerken van persoonsgegevens	Blz. 66
21.1	Privacy Statement	
Bijlagen		
Bijlage 1	Ruifactoren	Blz. 67
Bijlage 2	Afkoopfactoren	Blz. 78

Deel I

Algemeen

Hoofdstuk 1 Het pensioenreglement

De werkgevers die bij ons – het pensioenfonds - zijn aangesloten maken afspraken met de vakbonden of ondernemingsraden over de inhoud van de pensioenregeling. Deze afspraken worden vastgelegd in pensioenovereenkomsten. De werkgevers hebben met ons een uitvoeringsovereenkomst gesloten over de uitvoering van de pensioenregeling. In deze uitvoeringsovereenkomsten staat dat we de pensioenovereenkomsten zullen uitvoeren en onder welke voorwaarden dat gebeurt.

We hebben op basis van de pensioenovereenkomst, de uitvoeringsovereenkomst en de statuten dit pensioenreglement opgesteld. In het pensioenreglement staat beschreven hoe en voor wie pensioen wordt opgebouwd, welke pensioensoorten er zijn en wie daar recht op hebben. Ook staat in het pensioenreglement welke keuzemogelijkheden er zijn, welke informatie nodig is, de financiering, de indexatie en de voorwaarden waaronder we de pensioenen kunnen verlagen. Tot slot staat in het pensioenreglement ook een klachten- en geschillenregeling.

Artikel 1.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit pensioenreglement?

- *Eerdere pensioenregeling:*
Pensioenreglement 1992.

- *Feitelijke pensioendatum:*
De eerste dag van de maand waarop uw pensioen ingaat.

- *Pensioen:*
Een pensioenaanspraak of een pensioenrecht.

- *Pensioenfonds:*
Stichting Pensioenfonds van de ABN AMRO Bank N.V.

- *Pensioenaanspraak:*
Een pensioen dat nog niet is ingegaan. Toekomstige voorwaardelijke indexatie valt hier niet onder. Meer over indexatie leest u in artikel 4.2 en hoofdstuk 14.

- *Pensioenrecht:*
Een pensioen dat is ingegaan. Toekomstige voorwaardelijke indexatie valt hier niet onder. Meer over indexatie leest u in artikel 4.2 en hoofdstuk 14.

- *Pensioenrichtleeftijd:*
In dit pensioenreglement gaan we er vanuit dat de pensioenopbouw doorgaat tot maximaal 68 jaar. Dit noemen we de pensioenrichtleeftijd.

- *Prijsontwikkeling:*
De procentuele wijziging van de consumentenprijsindex, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (reeks Alle Huishoudens, periode januari – januari).

- *Werkgever:*
 - ABN AMRO Bank N.V.;

- een andere onderneming die met de bank tot dezelfde groep hoort, zoals in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt bedoeld;
 - een onderneming die geen deel meer uitmaakt van de groep zoals hierboven bedoeld, maar die toch bij het pensioenfonds aangesloten is gebleven;
 - het pensioenfonds.
- *Werknemer:*
Degene die volgens het Nederlands recht een arbeidsovereenkomst met de werkgever heeft.

Artikel 1.2 Wat voor een soort pensioenregeling wordt in dit pensioenreglement uitgewerkt?

Sinds 12 juni 2014 is de pensioenregeling een zogenaamde *Collective Defined Contribution-regeling of CDC-regeling*.

In een CDC-regeling streven we naar een bepaalde pensioenopbouw. Daarbij is de pensioenpremie voor de werkgever gemaximeerd. Wanneer deze premie onvoldoende is voor de toekomstige opbouw, zullen we die opbouw verlagen. Uw werkgever betaalt niet meer dan de overeengekomen maximale pensioenpremie aan het pensioenfonds.

De werkgever zal geen bijstortingen doen in het pensioenfonds. Ook niet wanneer de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft. Dit kan tot gevolg hebben dat we uw pensioenaanspraken of pensioenrechten moeten verlagen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 15.

Artikel 1.3 Welke aanspreekvorm gebruiken we?

We spreken u in dit pensioenreglement zoveel mogelijk persoonlijk aan met 'u' en 'uw'. Als we in dit reglement 'hij' of 'zijn' schrijven, dan bedoelen we ook 'zij' of 'haar'. Waar 'we' of 'ons' in de tekst staat, bedoelen we het pensioenfonds.

Artikel 1.4 Wanneer is dit pensioenreglement ingegaan?

Dit pensioenreglement is ingegaan op 12 juni 2014.

Artikel 1.5 Wanneer is dit pensioenreglement gewijzigd?

Het pensioenreglement is gewijzigd op 1 januari 2015, 24 juni 2015, 10 november 2015, 8 februari 2016, 13 december 2016, 12 december 2017, 20 maart 2018 en 11 december 2018.

Artikel 1.6 Wanneer moet u iets doen?

In artikel 16.1 geven we aan welke informatie u aan ons moet geven en wanneer.

Bij pensioenkeuzes, bij arbeidsongeschiktheid en na scheiding moet u ons ook bepaalde informatie doorgeven. U leest dit in respectievelijk de artikelen 8.2, 12.2 en 13.11.

Deel II

Voor wie geldt het pensioenreglement?

Hoofdstuk 2 Welke groepen gerechtigden komen voor in het reglement?

In het pensioenreglement onderscheiden we drie hoofdgroepen. Bij welke groep u hoort, hangt af van uw situatie:

- *Bouwt u op dit moment nog pensioen op, dan bent u deelnemer.*
- *Heeft u vroeger pensioen opgebouwd en heeft u uw pensioen niet overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder, dan bent u gewezen deelnemer.*
- *Krijgt u al pensioen, dan bent u pensioengerechtigde.*

Daarnaast kunnen partners, ex-partners en kinderen ook rechten hebben volgens het pensioenreglement.

Artikel 2.1 Wie is deelnemer?

1. U bent deelnemer als u op basis van dit pensioenreglement pensioen opbouwt bij ons.
2. U bouwt pensioen op als u volgens het Nederlands recht een arbeidsovereenkomst met uw werkgever heeft en uw werkgever de uitvoering van uw pensioenregeling bij ons heeft ondergebracht. Als uw arbeidsovereenkomst is geëindigd, stopt uw pensioenopbouw. Hierop zijn twee uitzonderingen:
 - Uw arbeidsovereenkomst is geëindigd door arbeidsongeschiktheid. Hoe lang de pensioenopbouw doorgaat en onder welke voorwaarden leest u in hoofdstuk 12.
 - Uw arbeidsovereenkomst is geëindigd door een beëindigingsovereenkomst met de werkgever. Daarin staat hoelang de pensioenopbouw doorgaat en onder welke voorwaarden. Daarbij blijven we binnen de grenzen van de fiscale wet- en regelgeving.In deze gevallen blijft u deelnemer.

Artikel 2.2 Wie is gewezen deelnemer?

1. U bent gewezen deelnemer als u geen pensioen meer opbouwt volgens dit pensioenreglement en u uw opgebouwde pensioen niet aan een andere pensioenuitvoerder heeft overgedragen of dit niet automatisch aan een andere pensioenuitvoerder is overgedragen door waardeoverdracht. Meer over waardeoverdracht leest u in hoofdstuk 10.
2. Was u op 1 januari 2013 bij Pensioenfonds Fortis Bank Nederland al gewezen deelnemer? Dan zijn op die datum uw opgebouwde pensioenen aan ons overgedragen en bent u nu gewezen deelnemer bij ons.
3. Is uw opgebouwde pensioen wel overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan geldt dit pensioenreglement niet meer voor u.

Artikel 2.3 Wie is pensioengerechtigde?

U bent pensioengerechtigde als u op basis van dit pensioenreglement pensioen van ons krijgt.

Dit kan zijn:

- ouderdomspensioen;
- partnerpensioen;
- wezenpensioen;
- bijzonder partnerpensioen.

In bijzondere gevallen kan dat ook zijn:

- ongehuwdenpensioen;
- prepensioen of tijdelijk ouderdomspensioen;
- tijdelijk partnerpensioen.

In de volgende hoofdstukken leggen we uit op welk pensioen u recht heeft.

Deel III

Waarover bouwt u pensioen op?

Hoofdstuk 3 Welke elementen zijn van belang voor uw pensioenopbouw?

Als deelnemer bouwt u elke maand een stukje pensioen op. In dit hoofdstuk leest u welke delen van uw salaris pensioengevend kunnen zijn, over welk deel daarvan u geen pensioen opbouwt en hoe we uw pensioen berekenen.

Artikel 3.1 Welke bestanddelen van uw salaris zijn pensioengevend?

1. In uw cao of arbeidsovereenkomst staat welke bestanddelen van uw salaris pensioengevend zijn. Uw pensioengevend maandsalaris kan bestaan uit:
 - uw salaris op maandbasis;
 - uw salaristoelage op maandbasis;
 - uw beloningstoelage op maandbasis; en
 - eventueel andere toeslagen die uw werkgever als pensioengevend heeft aangemerkt.
2. Alle salarisbestanddelen samen die pensioengevend zijn noemen we pensioengevend salaris.
3. Volgens de wet mag het pensioengevend salaris op jaarbasis vanaf 1 januari 2019 niet hoger zijn dan € 107.593. Als u in deeltijd werkt, vermenigvuldigen we dit bedrag met uw deeltijdpercentage. Over het deeltijdpercentage leest u meer in artikel 3.4.

Artikel 3.2 Wat is de franchise?

1. We houden er rekening mee dat u in de toekomst AOW-pensioen krijgt. Daarom bouwt u over een deel van uw pensioengevend salaris geen pensioen op. Dit deel noemen we de franchise.
2. Per 1 januari 2019 bedraagt de franchise op jaarbasis bij ons € 13.785. Dit bedrag is op grond van belastingwetgeving het minimale bedrag dat past bij het opbouwpercentage dat we hanteren. Over het opbouwpercentage leest u meer in de artikelen 4.2 en 5.3.
3. We kunnen de franchise aanpassen als wetgeving of cao-afspraken daar aanleiding toe geven. De franchise zal nooit lager zijn dan het minimale bedrag dat hoort bij het gebruikte opbouwpercentage.

Artikel 3.3 Wat is de maandelijkse pensioengrondslag?

1. De maandelijkse pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend maandsalaris verminderd met één twaalfde deel van de franchise op jaarbasis.
2. Als u in deeltijd werkt, wordt de maandelijkse franchise vermenigvuldigd met uw deeltijdpercentage.

Artikel 3.4 Wat is uw deeltijdpercentage?

1. Werkt u in deeltijd? Dan berekenen we hoeveel procent u werkt ten opzichte van een voltijdbaan.
2. Afhankelijk van uw arbeidsovereenkomst is een voltijdbaan 36 of 40 uur per week.
3. Het deeltijdpercentage kan nooit hoger zijn dan 100%.

Artikel 3.5 Blijft u pensioen opbouwen als u verlof opneemt?

1. Tijdens uw verlof blijft u pensioen opbouwen. Hierop zijn de volgende uitzonderingen:
 - ouderschapsverlof;
 - langdurend zorgverlof;
 - sabbatsverlof;
 - generatieverlof;
 - zeer lange vakantie (zie cao van de bank).
2. In deze situaties gaat de pensioenbouw door in de maand waarin uw verlof ingaat en in de vijf maanden daarna. Dus maximaal zes maanden. Duurt uw verlof langer, dan bouwt u tijdens de rest van uw verlof geen pensioen op.
3. De opbouw van uw pensioen is gebaseerd op de arbeidsduur direct vóór dat uw verlof ingaat.
4. De pensioenopbouw stopt uiterlijk op de eerste dag van de maand waarin u AOW-pensioen krijgt.
5. Ook als u ziek bent of arbeidsongeschikt wordt blijft u pensioen opbouwen. Daarvoor gelden bepaalde voorwaarden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 12.

Artikel 3.6 Hoe bouwt u pensioen op?

1. De opbouw en de financiering van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen gebeurt gelijkmatig over de totale periode dat u deelnemer bent.
2. Wezenpensioen wordt niet opgebouwd, maar is verzekerd. Ook de toekomstige opbouw van het partnerpensioen is verzekerd. Als u op het moment van overlijden deelnemer bent, dan rekenen we de periode na uw overlijden tot de pensioenrichtleeftijd mee voor het vaststellen van de hoogte van het partnerpensioen en wezenpensioen. Ligt uw AOW-leeftijd vóór de pensioenrichtleeftijd? Dan rekenen we de periode tot uw AOW-leeftijd mee. Meer hierover leest u in artikel 5.6.

Deel IV Op welke pensioenen heeft u recht ?

HOOFDSTUK 4 OUDERDOMSPENSIOEN

Ouderdomspensioen is het pensioen waarop u recht heeft na uw pensionering. In dit hoofdstuk leest u hoe en hoeveel ouderdomspensioen u opbouwt in de jaren dat u deelnemer bent.

Er zijn gebeurtenissen die invloed hebben op de hoogte van uw ouderdomspensioen. Bijvoorbeeld als uw arbeidsovereenkomst eindigt, of als u gaat scheiden of uw partnerrelatie eindigt. Deze gebeurtenissen staan beschreven in deel VII (Gebeurtenissen die gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw).

Artikel 4.1 Wie heeft er recht op ouderdomspensioen?

Als deelnemer of gewezen deelnemer heeft u vanaf uw feitelijke pensioendatum recht op levenslang ouderdomspensioen. Daarnaast hebben bepaalde deelnemers of gewezen deelnemers recht op prepensioen of ongehuwdenpensioen. Meer daarover staat in de artikelen 4.6 en 4.7.

Artikel 4.2 Hoe bouwt u ouderdomspensioen op?

1. U bouwt ouderdomspensioen op zolang u deelnemer bent.
2. Per maand bouwt u 1,875% ouderdomspensioen op over uw maandelijkse pensioengrondslag. Hoe we uw maandelijkse pensioengrondslag berekenen staat in artikel 3.3.
3. De pensioenopbouw wordt betaald uit de premie die we ontvangen van uw werkgever. Hoe we die vaststellen, leest u in hoofdstuk 7.
4. Als blijkt dat de premie in een jaar niet voldoende is voor de financiering van de beoogde pensioenopbouw, dan zullen we de opbouw naar evenredigheid moeten verlagen. De opbouw in dat jaar is dan lager dan 1,875%. Meer hierover staat in hoofdstuk 7.
5. Om de koopkracht van het opgebouwde ouderdomspensioen te behouden, proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover staat in hoofdstuk 14.

Artikel 4.3 Hoe lang kunt u ouderdomspensioen opbouwen?

Als deelnemer bouwt u ouderdomspensioen op tot de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt. Als u de ingangsdatum van uw pensioen uitstelt, kan de opbouw van uw ouderdomspensioen worden voortgezet tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin u 68 jaar wordt. Daarvoor gelden bepaalde voorwaarden. Meer hierover leest u in artikel 8.4.

Artikel 4.4 Wanneer gaat uw ouderdomspensioen in en wanneer eindigt het?

1. Uw ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin u voor de eerste keer uw AOW-pensioen krijgt. Ligt deze datum vóór de pensioenrichtleeftijd 68 jaar? Dan valt uw ouderdomspensioen lager uit. Ligt deze datum na de pensioenrichtleeftijd 68 jaar? Dan valt uw ouderdomspensioen hoger uit. Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen berekenen leest u in Bijlage 1C en 1D. U kunt uw ouderdomspensioen eerder of later laten ingaan. Daarvoor gelden bepaalde voorwaarden. Meer hierover leest u in de artikelen 8.3 en 8.4.
2. We betalen het ouderdomspensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin u overlijdt.

Artikel 4.5 Wat doen we met een kleine aanspraak op ouderdomspensioen?

1. Als uw aanspraak op ouderdomspensioen op het moment waarop uw deelnemerschap eindigt minder is dan het grensbedrag in de Pensioenwet, dan kunnen we uw pensioenaanspraak overdragen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Als dat niet kan omdat u geen nieuwe pensioenuitvoerder heeft, kunnen we uw pensioenaanspraak na vijf jaar afkopen. Dat kan alleen als u akkoord gaat met de afkoop. Dit betekent dat u van ons een bedrag ineens krijgt en dat u na uw pensionering geen ouderdomspensioen meer van ons krijgt. Meer hierover staat in artikel 11.
2. In bijlage 2.A leggen we uit hoe we het bedrag ineens vaststellen.

Artikel 4.6 Wat is er gebeurd met het prepensioen of ongehuwdenpensioen dat u had opgebouwd bij Pensioenfonds Fortis Bank Nederland?

1. Had u op grond van een pensioenregeling bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland prepensioen of ongehuwdenpensioen opgebouwd? Dan zijn deze pensioenen op 1 januari 2013 aan ons overgedragen en heeft u uw aanspraak of recht op prepensioen en/of ongehuwdenpensioen gehouden.
2. Uw aanspraak op prepensioen hebben we op 1 januari 2017 omgezet in extra ouderdomspensioen. Heeft u tijdig bezwaar gemaakt tegen de omzetting? Dan houdt u uw aanspraak op prepensioen.

Wanneer gaat het prepensioen in en wanneer eindigt het?

3. Het prepensioen betalen we vanaf de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt. We betalen het prepensioen tot de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt.
4. Welke keuzes u heeft met betrekking tot uw prepensioen leest u in artikel 8.10.

Wanneer gaat het ongehuwdenpensioen in en wanneer eindigt het?

5. Als u op uw feitelijke pensioendatum geen partner heeft, dan betalen we het ongehuwdenpensioen in aanvulling op uw ouderdomspensioen. Als u geen partner meer heeft nadat uw pensioen is ingegaan, dan betalen we het ongehuwdenpensioen in aanvulling op uw ouderdomspensioen vanaf de eerste dag van de maand na de maand waarin u geen partner meer heeft.
6. Het ongehuwdenpensioen heeft als pensioenrichtdatum de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt. Het ongehuwdenpensioen wordt herrekend naar de datum waarop het pensioen daadwerkelijk ingaat.
7. We betalen het ongehuwdenpensioen tot en met de laatste dag van de maand waarin u overlijdt.

Artikel 4.7 Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten vanuit een eerdere pensioenregeling gegaan?

1. Had u op grond van een eerdere pensioenregeling een aanspraak of recht op ouderdomspensioen en op tijdelijk ouderdomspensioen dan is deze aanspraak of dit recht op 1 januari 2015 omgezet naar dit pensioenreglement.
2. Als u een aanspraak op ongehuwdenpensioen had, dan heeft u deze aanspraak gehouden als u op 1 januari 2015 geen partner had. Had u op 1 januari 2015 wel een partner, dan is uw aanspraak op ongehuwdenpensioen omgezet in extra levenslang ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 65 jaar.

Artikel 4.8 Is verlagning van uw opgebouwde ouderdomspensioen mogelijk?

1. Als u met pensioen gaat, heeft u verschillende keuzemogelijkheden waardoor uw aanspraak op ouderdomspensioen verandert. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.
2. We kunnen uw aanspraak op ouderdomspensioen verlagen als we de pensioenaanspraken en pensioenrechten moeten verlagen doordat de financiële situatie van het pensioenfonds dit nodig maakt. Meer hierover leest u in hoofdstuk 15.

Hoofdstuk 5 Partnerpensioenen

Partnerpensioenen is het pensioen waarop uw partner recht heeft als u overlijdt. In dit hoofdstuk leest u wie we bedoelen met partner en hoe u partnerpensioenen opbouwt.

Artikel 5.1 Wie heeft er recht op partnerpensioenen?

1. Als u overlijdt, heeft uw partner recht op partnerpensioenen van ons.
2. Partner is de persoon met wie u een relatie heeft vóórdát u met pensioen gaat. Met relatie bedoelen we de volgende situaties:
 - U bent getrouwd volgens de Nederlandse wet.
 - U heeft een geregistreerd partnerschap volgens de Nederlandse wet.
 - U voert een gezamenlijke huishouding en uw situatie voldoet aan de volgende voorwaarden:
 - U en uw partner zijn niet getrouwd met een ander. En u en uw partner hebben ook geen geregistreerd partnerschap met een ander.
 - Uw partner is geen bloed- of aanverwant van u in rechte lijn. Dat betekent dat uw (groot)vader, (groot)moeder of (klein)kind niet uw partner kan zijn.
 - U en uw partner hebben bij de notaris een samenlevingsovereenkomst gesloten. Daarin heeft u afgesproken dat u voor elkaar zult zorgen. En u heeft daarin afspraken gemaakt over de verdeling van de vermogens van u en uw partner. U heeft ons een kopie van deze samenlevingsovereenkomst toegestuurd. Het mag ook een uittreksel zijn. Dit uittreksel moet dan wel gewaarmerkt zijn door de notaris.
 - U en uw partner staan tenminste zes maanden op hetzelfde adres ingeschreven.
 - U heeft uw partner bij ons aangemeld voordat u met pensioen gaat.
3. Er kan maar één partner in aanmerking komen voor partnerpensioenen.
4. Bent u gescheiden? Dan heeft uw ex-partner een aanspraak op bijzonder partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13.
5. Bent u getrouwd of een geregistreerd partnerschap aangegaan in het buitenland?
In dat geval heeft uw partner na uw overlijden recht op partnerpensioenen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - uw huwelijk of geregistreerd partnerschap geldt ook in Nederland als de Nederlandse wet dit huwelijk of geregistreerd partnerschap erkent; en
 - uw partner is bij ons aangemeld voordat u met pensioen gaat.

Hoe doet u dit?

- Als u of uw partner in Nederland woont moet u uw huwelijk of geregistreerd partnerschap laten inschrijven in de gemeente waar u of uw partner woont. In sommige gevallen moet u uw huwelijk eerst legaliseren in Nederland. Uw gemeente kan u daarover meer informatie geven.
 - Als u en uw partner niet in Nederland wonen moet u uw partner zelf bij ons aanmelden. Neem daarvoor contact op met de Pensioendesk.
6. Is uw partner waarmee u een gezamenlijke huishouding voert opgenomen in een Wlz-zorginstelling? Dan vervalt de voorwaarde van het wonen op hetzelfde adres. De andere voorwaarden blijven wel gelden.

Artikel 5.2 Moet u uw partner bij ons aanmelden?

1. Bent u getrouwd of heeft u een geregistreerd partnerschap? Dan hoeft u uw partner niet bij ons aan te melden. We krijgen de benodigde gegevens van de Basisregistratie Personen (BRP).
2. Woont uw partner met wie u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap heeft in het buitenland? Dan moet u uw partner wel bij ons aanmelden. Dit moet uiterlijk vóór de datum dat uw pensioen ingaat.
3. Woont u samen met uw partner, maar bent u niet getrouwd en heeft u ook geen geregistreerd partnerschap? En wilt u dat uw partner recht heeft op partnerpensioen als u overlijdt? Dan moet u uw partner bij ons aanmelden. Dit moet uiterlijk vóór de datum dat uw pensioen ingaat. De andere voorwaarden staan in artikel 5.1 lid 2.

Artikel 5.3 Hoe bouwt u partnerpensioen op?

1. U bouwt partnerpensioen op zolang u deelnemer bent. Ook als u geen partner heeft.
2. De opbouw van het partnerpensioen is 70% van het ouderdompensioen dat u iedere maand opbouwt.
3. De opbouw van het partnerpensioen wordt betaald uit de premie die we ontvangen van uw werkgever. Hoe die wordt vastgesteld leest u in hoofdstuk 7.
4. Als blijkt dat de premie in een jaar niet voldoende is voor de financiering van de beoogde pensioenopbouw, dan zullen we de opbouw van het partnerpensioen naar evenredigheid moeten verlagen. U bouwt in dat jaar minder partnerpensioen op. Meer hierover staat in hoofdstuk 7.
5. Om de koopkracht van het opgebouwde partnerpensioen te behouden proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.4 Hoe lang kunt u partnerpensioen opbouwen?

De opbouw van het partnerpensioen stopt gelijk met de opbouw van het ouderdompensioen. Meer hierover leest u in artikel 4.3.

Artikel 5.5 Wat krijgt uw partner als u overlijdt?

De hoogte van het partnerpensioen hangt af van het moment dat u overlijdt. Er zijn drie situaties mogelijk:

- Op het moment dat u overlijdt, bent u deelnemer.
- Op het moment dat u overlijdt, bent u gewezen deelnemer.
- Op het moment dat u overlijdt, bent u gepensioneerd.

Artikel 5.6 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?

1. In deze situatie heeft u partnerpensioen opgebouwd, maar minder dan als u was blijven leven. Daarom berekenen we ook hoeveel u had kunnen opbouwen als u was blijven leven. We doen dat door de volgende bedragen bij elkaar op te tellen:
 - Het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop u overlijdt. Heeft u ook partnerpensioen opgebouwd via een andere werkgever en heeft u dat overgedragen naar ons? Dan hoort dit er ook bij. Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.

- We berekenen hoeveel partnerpensioen u had kunnen opbouwen vanaf het moment waarop u overlijdt tot aan de voor u geldende pensioenrichtleeftijd. Ligt uw AOW-leeftijd vóór de voor u geldende pensioenrichtleeftijd? Dan rekenen we de periode tot de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd zou hebben bereikt. Daarbij rekenen we met de maandelijkse pensioengrondslag die voor u geldt op het moment dat u overlijdt. Krijgt u toeslagen die meetellen voor uw pensioengevend salaris? Dan rekenen we met het gemiddelde van die toeslagen in het jaar voorafgaand aan uw overlijden. Meer over deze toeslagen leest u in artikel 3.1.
2. We berekenen het partnerpensioen op dezelfde manier als u overlijdt tijdens ouderschapsverlof, langdurend zorgverlof, sabbatsverlof of generatieverlof. Meer hierover leest u in artikel 3.5.
 3. Om de koopkracht van het partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.7 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?

1. Als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent, is het partnerpensioen gelijk aan:
 - Het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop u niet langer deelnemer was.
 - Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
2. Om de koopkracht van dit partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.8 Hoe hoog is het partnerpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerd bent?

1. Als u op het moment van overlijden gepensioneerd bent, is het partnerpensioen gelijk aan:
 - De aanspraak op partnerpensioen op het moment waarop uw pensioen is ingegaan. Het uit te keren partnerpensioen kan door uitruil hoger of lager zijn. Meer hierover leest u in de artikelen 8.6 t/m 8.8.
 - Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
2. Om de koopkracht van dit partnerpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 5.9 Wanneer gaat het partnerpensioen in en wanneer eindigt het?

1. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand na de maand waarin u overlijdt.
2. We betalen het partnerpensioen uit tot en met de laatste dag van de maand waarin uw partner overlijdt.

Artikel 5.10 Wat gebeurt er met het partnerpensioen als u geen partner heeft?

1. Heeft u op het moment dat uw ouderdompensioen ingaat geen partner? Dan zetten we voor u de aanspraak op partnerpensioen om in extra ouderdompensioen. Hoe we dat doen leest u in bijlage 1.D.

2. Het deel dat toekomt aan een ex-partner zetten we niet om. Meer hierover leest u in artikel 5.11.

Artikel 5.11 Wat gebeurt er als u een ex-partner heeft?

1. Als uw huwelijk of partnerrelatie is beëindigd heeft uw ex-partner recht op het partnerpensioen dat is opgebouwd tot de datum van beëindiging van uw huwelijk of partnerrelatie. We noemen dat bijzonder partnerpensioen.
2. Daarna begint de opbouw voor een eventueel nieuwe partner. Deze nieuwe partner krijgt dus maar een deel van het totaal van het door u opgebouwde partnerpensioen.

Artikel 5.12 Wat doen we met een kleine aanspraak op partnerpensioen?

1. Als de aanspraak op partnerpensioen op de ingangsdatum minder is dan het grensbedrag in de Pensioenwet, dan kunnen we dit pensioen afkopen. Dit betekent dat uw partner van ons een bedrag ineens krijgt en niet levenslang een pensioen per maand na uw overlijden. Meer hierover leest u in artikel 11.3.
2. In bijlage 2.B leggen we uit hoe we het afkoopbedrag vaststellen.

Artikel 5.13 Hoe is de omzetting van pensioenaanspraken en pensioenrechten op partnerpensioen vanuit een eerdere regeling gegaan?

1. Had uw partner op grond van een eerdere regeling een aanspraak of een recht op weduwenpensioen of partnerpensioen? Dan is deze aanspraak of dit recht op 1 januari 2015 omgezet naar dit pensioenreglement. De aanspraak of het recht op partnerpensioen is door deze omzetting niet veranderd.
2. Had uw partner op grond van een eerdere regeling een aanspraak op tijdelijk partnerpensioen? Dan is deze aanspraak op 1 januari 2015 omgezet in extra partnerpensioen.
3. Wanneer het partnerpensioen ingaat en wanneer het eindigt, leest u in artikel 5.9.

Artikel 5.14 Is verlaging van de aanspraak op partnerpensioen mogelijk?

1. Als u met pensioen gaat, heeft u verschillende keuzemogelijkheden waardoor de aanspraak op partnerpensioen minder kan worden. Uw partner moet daarvoor wel schriftelijk toestemming geven. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.
2. We kunnen de aanspraak op partnerpensioen zonder toestemming van uw partner wel verlagen als we de pensioenaanspraken en pensioenrechten moeten verlagen doordat de financiële situatie van het pensioenfonds dit nodig maakt. Meer hierover leest u in hoofdstuk 15.

Hoofdstuk 6 Wezenpensioen

Wezenpensioen is het pensioen waar uw kind recht op heeft als u overlijdt. In dit hoofdstuk leest u wie we bedoelen met uw kind en hoe we de hoogte van het wezenpensioen vaststellen. In artikel 6.8 gaan we in op enkele afwijkende regelingen.

Artikel 6.1 Wie heeft er recht op wezenpensioen?

1. Als u overlijdt, kan uw kind recht hebben op wezenpensioen.
2. Wie bedoelen we met 'uw kind'?
 - uw eigen kind door geboorte, adoptie, erkenning of gerechtelijke vaststelling;
 - uw stiefkind;
 - uw pleegkind, dat u als eigen kind opvoedt en onderhoudt;
 - het kind waarvoor u verplicht bent bij te dragen in de kosten voor zorg en opvoeding, zoals in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is vastgelegd.
3. Uw kind moet aan deze omschrijving voldoen voordat u met pensioen gaat. Als uw deelname aan de pensioenregeling eerder stopt moet uw kind aan de omschrijving voldoen voordat uw deelneming is beëindigd.
4. Ook het ongebornen kind van u of uw partner heeft vanaf de geboorte recht op wezenpensioen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - Op het moment dat u overlijdt, bent u deelnemer; en
 - Op het moment dat u overlijdt, bent u of uw partner in verwachting van het kind.
5. Bent u in de periode tussen 1999 en 2006 geweest deelnemer geworden? Dan heeft ook uw kind dat geboren is nadat uw deelname aan de pensioenregeling is gestopt, recht op wezenpensioen.

Artikel 6.2 Moet u uw kind aanmelden?

1. Als u bent overleden moet uw achtergebleven partner uw kind(eren) aanmelden voor wezenpensioen.
2. We beoordelen in alle gevallen of uw kind voldoet aan de voorwaarden om wezenpensioen van ons te ontvangen.

Artikel 6.3 Wat krijgt uw kind als u overlijdt?

1. De hoogte van het wezenpensioen leiden we af van het partnerpensioen. Verder hangt de hoogte van het wezenpensioen af van het moment dat u overlijdt. Er zijn drie situaties mogelijk:
 - Op het moment dat u overlijdt, bent u deelnemer.
 - Op het moment dat u overlijdt, bent u gewezen deelnemer.
 - Op het moment dat u overlijdt, bent u gepensioneerd.
2. In de volgende situaties is het partnerpensioen lager geworden. Maar daardoor verandert de hoogte van het wezenpensioen niet.
 - Als uw relatie met uw partner is beëindigd en uw ex-partner een aanspraak heeft gekregen op bijzonder partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13.
 - Als u bij uw pensionering gekozen heeft voor een lager partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.

Artikel 6.4 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden deelnemer bent?

1. Het wezenpensioen is voor elk kind 20% van het partnerpensioen. Hoe hoog het partnerpensioen is staat in artikel 5.6.
2. Uitzonderingen op deze regel zijn:
 - Als u vóór 1 januari 2006 deelnemer was, is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we op die datum hebben vastgesteld. Vanaf 1 januari 2006 geldt voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen als is beschreven in artikel 5.6.
 - Als u tot 1 januari 2013 wezenpensioen had bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland, dan is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we hebben vastgesteld bij de collectieve waardeoverdracht. Vanaf 1 januari 2013 geldt voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen zoals is beschreven in artikel 5.6.
3. Om de koopkracht van dit wezenpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 6.5 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gewezen deelnemer bent?

1. Het wezenpensioen is voor elk kind 20% van het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop u geen deelnemer meer bij ons bent. Hoe hoog het partnerpensioen is staat in artikel 5.7.
2. Uitzonderingen op deze regel zijn:
 - Als uw deelnemerschap vóór 2006 is gestopt, is het wezenpensioen het bedrag dat we hebben vastgesteld bij het einde van uw deelnemerschap. Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
 - Als u tot 1 januari 2013 wezenpensioen had bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland, dan is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we hebben vastgesteld bij de collectieve waardeoverdracht. Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij. Heeft u na 1 januari 2013 verder pensioen opgebouwd bij ons? Dan geldt vanaf die datum voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen zoals is beschreven in artikel 5.7.
3. Om de koopkracht van dit wezenpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 6.6 Hoe hoog is het wezenpensioen als u op het moment van overlijden gepensioneerde bent?

1. Het wezenpensioen is voor elk kind 20% van het partnerpensioen dat u heeft opgebouwd tot het moment waarop uw pensioen ingaat. Of als uw deelname aan de pensioenregeling eerder is gestopt, het bedrag dat we hebben vastgesteld bij einde van uw deelnemerschap. De hoogte van het wezenpensioen wordt niet beïnvloed door de keuzemogelijkheden uit hoofdstuk 8.

2. Uitzonderingen op deze regel zijn:
 - Als uw deelnemerschap vóór 2006 is gestopt, is het wezenpensioen het bedrag dat we hebben vastgesteld bij het einde van uw deelnemerschap. Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
 - Als u tot 1 januari 2013 wezenpensioen had bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland, dan is het wezenpensioen voor elk kind gelijk aan het bedrag dat we hebben vastgesteld bij de collectieve waardeoverdracht. Is sprake geweest van indexatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
Heeft u na 1 januari 2013 verder pensioen opgebouwd bij ons? Dan geldt vanaf die datum voor de berekening van het wezenpensioen 20% van het partnerpensioen als is beschreven in artikel 5.8. Of als uw deelnemerschap eerder is geëindigd, tot het einde van uw deelnemerschap.
3. Om de koopkracht van dit wezenpensioen te behouden nadat het is ingegaan proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 6.7 Wanneer gaat het wezenpensioen in en wanneer eindigt het?

1. Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand na de maand waarin u overlijdt.
2. Het wezenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand waarin uw kind 21 jaar wordt.
3. Mogelijk geldt voor uw kind een andere eindleeftijd. Kijk daarvoor in artikel 6.8.
4. Als uw kind overlijdt, eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand waarin uw kind overlijdt.

Artikel 6.8 Wanneer geldt voor uw kind een andere eindleeftijd?

Er kan een andere eindleeftijd voor het wezenpensioen gelden als één van de onderstaande situaties van toepassing is.

Is uw opgebouwde pensioen bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland overgedragen door collectieve waardeoverdracht op 1 januari 2013?

1. Dan eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand waarin uw kind 18 jaar of 21 jaar wordt. Welke eindleeftijd voor uw kind van toepassing is, hangt af van welke regeling voor u gold bij Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland.
2. Vervolgens betalen we het wezenpensioen door zolang uw kind kan aantonen dat één van de volgende situaties voor hem geldt:
 - uw kind volgt voltijd onderwijs waarvoor de Wet studiefinanciering van toepassing is;
 - uw kind krijgt een Wajong uitkering die overeenkomt met een arbeidsongeschiktheid van 55% of meer.
3. De betaling van het wezenpensioen stopt uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin uw kind 27 jaar wordt.

Zijn uw pensioenaanspraken of uw pensioenrechten op basis van een eerdere regeling op 1 januari 2015 omgezet naar deze regeling?

4. Dan eindigt het wezenpensioen op de laatste dag van de maand waarin uw kind 18 jaar of 21 jaar wordt. Welke eindleeftijd voor uw kind van toepassing is, hangt af van welke eerdere regeling voor u gold.
5. Vervolgens betalen we het wezenpensioen door zolang uw kind kan aantonen dat één van de volgende situaties voor hem geldt:
 - Uw kind volgt voltijd onderwijs en kan daardoor niet in eigen onderhoud voorzien.
 - Uw kind kan door ziekte of gebreken minder dan 55% verdienen van wat een gezonde leeftijdsgenoot kan verdienen.
 - Uw kind woont thuis en zorgt voor een groot deel van de tijd voor het huishouden. Uw kind doet dit omdat de nog levende ouder door medische oorzaken niet meer dan 10% van het huishouden kan doen.
6. De betaling van het wezenpensioen stopt uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin uw kind 27 jaar wordt.

Artikel 6.9 Wat gebeurt er als uw kind ouderloos wordt?

Verliest uw kind ook de andere ouder? Dan verdubbelen we het wezenpensioen. We doen dit in de maand na de maand waarin uw kind geen ouders meer heeft.

Deel V Hoe wordt de opbouw van uw pensioen betaald?

Hoofdstuk 7 Financiering van de pensioenregeling

Voor de financiering van de pensioenregeling betaalt uw werkgever premie. Deze premie bestaat uit een werkgeversbijdrage en een deelnemersbijdrage. Sinds 12 juni 2014 is de pensioenregeling een CDC-regeling. Bij een CDC-regeling geldt dat de werkgever niet meer betaalt dan de vastgestelde maximale pensioenpremie. In dit hoofdstuk leest u hoe de premie wordt vastgesteld en hoe deze aan ons wordt betaald.

Artikel 7.1 Wie stelt de pensioenpremie vast?

1. In de uitvoeringsovereenkomst leggen de werkgever en het pensioenfonds de manier waarop de pensioenpremie wordt berekend vast. Dit doen zij voor een periode van vijf jaar. Ook ligt voor deze periode de maximale hoogte van de pensioenpremie vast.
2. Dit geldt ook voor het uitvoeringsreglement van het pensioenfonds.

Artikel 7.3 Hoe hoog is de premie maximaal?

De jaarlijkse pensioenpremie is voor de jaren 2015 tot en met 2019 maximaal 35% van de som van alle pensioengevende salarissen.

Artikel 7.4 Wie betaalt de premie?

1. Uw werkgever betaalt aan ons maandelijks een twaalfde deel van de op jaarbasis vastgestelde pensioenpremie.
2. De pensioenpremie bestaat uit een werkgeversbijdrage en een deelnemersbijdrage. Uw werkgever houdt uw deelnemersbijdrage in op uw brutosalaris.
3. Als deelnemer betaalt u een bijdrage aan de pensioenpremie. De deelnemersbijdrage is 5,5% van uw maandelijkse pensioengrondslag. Wat uw maandelijkse pensioengrondslag is, leest u in artikel 3.3.
4. Als u een WAO- of WIA-uitkering krijgt, hoeft u geen deelnemersbijdrage te betalen voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel. Ook niet na beëindiging van uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever. Meer hierover leest u in hoofdstuk 12.

Artikel 7.5 Kan uw werkgever besluiten om minder of geen premie te betalen?

1. Uw werkgever kan besluiten om minder of geen werkgeversbijdrage te betalen. Dit kan alleen bij een ingrijpende wijziging van de omstandigheden.
2. Als uw werkgever een dergelijk besluit neemt, dan moeten de vakbonden daarmee akkoord zijn.
3. De deelnemersbijdrage moet uw werkgever aan ons blijven betalen.
4. Gaat uw werkgever minder of geen werkgeversbijdrage betalen? Dan bouwt u naar evenredigheid minder pensioen op.
5. Heeft u minder pensioen opgebouwd doordat uw werkgever minder of geen werkgeversbijdrage betaald heeft? Dan kan uw werkgever later besluiten om alsnog de niet betaalde werkgeversbijdrage helemaal of gedeeltelijk te betalen.

Deel VI Als u met pensioen gaat

Hoofdstuk 8 Keuzemogelijkheden

Als u bijna met pensioen gaat, kunt u een aantal keuzes maken. In de eerste plaats kunt u in overleg met uw werkgever kiezen op welk moment u met pensioen gaat. Verder kunt u de hoogte van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen aanpassen. In dit hoofdstuk leest u welke keuzemogelijkheden er zijn en welke voorwaarden daarvoor gelden. De gevolgen van verschillende keuzemogelijkheden voor uw pensioen kunt u bekijken met de pensioenplanner in "Mijn pensioen" op onze website: <https://deelnemerportaal.abnamropensioenfonds.nl/>. U legt uw keuzes vast in de pensioenplanner.

Is uw huwelijk of partnerrelatie beëindigd en heeft u toen afgesproken dat uw ex-partner een zelfstandig recht heeft op ouderdomspensioen (conversie)? Dan gelden de artikelen 8.3, 8.4 en 8.9 ook voor uw ex-partner. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13 Einde huwelijk of partnerrelatie.

Artikel 8.1 Algemeen

1. Als u gebruik maakt van één of meer keuzemogelijkheden in dit hoofdstuk, berekenen we uw pensioen opnieuw. We doen dat altijd in deze volgorde:
 1. We berekenen eerst wat er verandert als u de keuze maakt voor een tijdelijk ouderdomspensioen totdat uw AOW-pensioen ingaat. Hierover gaat artikel 8.3 lid 5.
 2. Daarna berekenen we wat er verandert als u de keuze maakt om uw pensioen eerder of later te laten ingaan. Ook als u maar een deel van uw pensioen eerder of later laat ingaan (deeltijdpensioen). Hierover gaan de artikelen 8.3 t/m 8.5.
 3. Wilt u dat het voor het pensioeninkomen geen verschil maakt of u of uw partner eerst overlijdt? Dan kiest u voor een pensioen op twee levens. Hierover gaat artikel 8.8. Maakt u hiervan gebruik, dan kunt u geen gebruik maken van de keuze onder 4 en 5.
 4. Maakt u geen gebruik van keuzemogelijkheid 3? Dan berekenen we wat er verandert als u de keuze maakt om een deel van uw ouderdomspensioen uit te ruilen voor partnerpensioen. Of andersom. Hierover gaan de artikelen 8.6 en 8.7.
 5. Als laatste berekenen we wat er verandert als u de keuze maakt om de hoogte van uw ouderdomspensioen in de tijd te laten variëren. Dan krijgt u de eerste jaren na uw pensionering wat meer, daarna wat minder. Of andersom. Hierover gaat artikel 8.9.
2. Bij de verschillende keuzemogelijkheden blijven we binnen de grenzen die zijn vastgesteld in de belastingwetgeving.
3. Als uw pensioen eenmaal is ingegaan, kunt u de keuzes die u heeft gemaakt niet meer wijzigen.

Artikel 8.2 Hoe geeft u uw keuzes aan ons door?

1. U moet uw keuze schriftelijk aan ons voorleggen. Dat doet u door het invullen van het keuzeformulier in de pensioenplanner.

Wanneer moet u uw keuzes aan ons doorgeven?

2. Dit is afhankelijk van het moment waarop u met pensioen wilt gaan. Standaard is dat de eerste van de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt.
 - Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan? Dan moet u dit tenminste één maand voor de gewenste pensioendatum aan ons doorgeven.

- Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan? Dan moet u dit uiterlijk één maand voor de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat aan ons doorgeven.
 - Dit geldt ook als u met deeltijdpensioenen wilt gaan.
3. Wilt u ouderdomspensioen en partnerpensioen uitruilen? Of wilt u de hoogte van uw ouderdomspensioen variëren? Dan moet u dit uiterlijk één maand voor de maand waarin uw ouderdomspensioen ingaat aan ons doorgeven.

Artikel 8.3 Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan?

1. Uw ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt. Maar u kunt uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan. Op z'n vroegst op de eerste dag van de maand waarin u 57 jaar wordt.
2. Als uw ouderdomspensioen eerder ingaat, krijgt u daardoor van ons maandelijks minder pensioen. U bouwt namelijk minder lang pensioen op en we moeten waarschijnlijk langer pensioen uitbetalen.
3. Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen bij deze keuze berekenen, leest u in bijlage 1.B.

Welke voorwaarde geldt er om uw pensioen eerder te laten ingaan?

4. Wilt u uw pensioen eerder laten ingaan dan vijf jaar vóór uw AOW-leeftijd? Dan eist de wet dat u niet direct ergens anders betaald werk gaat doen om het verlies in inkomen op te vangen omdat uw arbeidsovereenkomst is geëindigd. Ook mag u op dat moment geen plannen hebben om dat te gaan doen.

Wilt u tijdelijk ouderdomspensioen omdat u nog geen AOW –pensioen krijgt?

5. Laat u uw ouderdomspensioen eerder ingaan dan op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt? Dan kunt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor tijdelijk ouderdomspensioen.

Dit tijdelijk ouderdomspensioen eindigt op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt. Dit is de AOW-leeftijd die geldt op uw feitelijke pensioendatum.

Het tijdelijk ouderdomspensioen dat u met deze uitruil maximaal kunt krijgen is twee maal het AOW-bedrag voor een gehuwde, inclusief vakantiegeld en de inkomensondersteuning AOW. Uw ouderdomspensioen wordt door de uitruil lager. Meer hierover leest u in bijlage 1.A.

6. Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum uw keuze hebben ontvangen.

Artikel 8.4 Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan?

1. U kunt uw ouderdomspensioen geheel of gedeeltelijk later laten ingaan dan op de eerste dag van de maand waarin u uw eerste AOW-pensioen krijgt.

Tot wanneer kunt u uw pensioen uitstellen?

2. Uitstel van uw pensioen is mogelijk tot vijf jaar nadat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt.
3. Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen bij deze keuze berekenen, leest u in bijlage 1.C. Let op: Als u uw pensioen later laat ingaan, maar vóór de pensioenrichtleeftijd 68 jaar, dan valt uw pensioen lager uit.

4. Zolang u in dienst blijft van uw werkgever bouwt u ouderdomspensioen en partnerpensioen op. Maar niet langer dan tot de eerste dag van de maand waarin u 68 jaar wordt.
5. Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan? Dan moeten we tenminste één maand voor de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt uw keuze hebben ontvangen.

Artikel 8.5 Wilt u uw ouderdomspensioen gedeeltelijk eerder laten ingaan?

1. Voordat u uw pensioen volledig laat ingaan, kunt u uw ouderdomspensioen gedeeltelijk laten ingaan (deeltijdpensioen). Op z'n vroegst kan het deeltijdpensioen ingaan op de eerste dag van de maand waarin u 57 jaar wordt.
2. Als u naast de keuze voor deeltijdpensioen ook andere flexibele keuzes maakt (zoals beschreven in artikel 8.1), zijn die keuzes leidend voor uw pensioen.
3. Uiterlijk vijf jaar nadat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt gaat uw ouderdomspensioen volledig in.

Welke voorwaarden gelden er als u in deeltijd met pensioen gaat?

4. Wilt u het deeltijdpensioen eerder laten ingaan dan vijf jaar vóór uw AOW-leeftijd? Dan stelt de wet de volgende eisen:
 - Voor het gedeelte dat u niet meer werkt en in arbeidsinkomen achteruit gaat, krijgt u pensioen. Dus als uw arbeidsinkomen met bijvoorbeeld 30% omlaag gaat, gaat u voor 30% met deeltijdpensioen.
 - U gaat niet direct ergens anders betaald werk doen om het verlies in inkomen op te vangen omdat uw arbeidsovereenkomst gedeeltelijk is geëindigd.
 - U heeft op dat moment ook geen plannen om dat te gaan doen.
5. Zolang u in dienst bent van de werkgever bouwt u over het deel dat u werkt ouderdomspensioen en partnerpensioen op. De opbouw stopt uiterlijk op de eerste van de maand waarin u 68 jaar wordt.
6. Wilt u uw ouderdomspensioen gedeeltelijk laten ingaan? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.
7. U kunt ons twee keer vragen om een gedeelte van uw pensioen in te laten gaan. Bij de derde keer of bij de derde vermindering van uw werkzame uren, gaat het pensioen volledig in.

Artikel 8.6 Wilt u het partnerpensioen uitruilen voor hoger ouderdomspensioen?

1. Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u het partnerpensioen gedeeltelijk of helemaal uitruilen voor een hoger ouderdomspensioen.
2. Bijzonder partnerpensioen bestemd voor uw ex-partner kunt u niet uitruilen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13.
3. Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen en het partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1.D.
4. Wilt u het partnerpensioen voor een deel of helemaal uitruilen voor een hoger ouderdomspensioen? Dan geldt de volgende voorwaarde:

- Uw partner stemt ermee in dat u het partnerpensioen voor een deel of helemaal uitruilt voor een hoger ouderdompensioen. Na de uitruil krijgt uw partner minder of geen pensioen als u overlijdt.
5. De uitruil heeft geen gevolgen voor de hoogte van het wezenpensioen.
 6. Wilt u het partnerpensioen uitruilen voor een hoger ouderdompensioen? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum van u het keuzeformulier hebben ontvangen.
 7. Als u in een eerdere regeling partnerpensioen hebt opgebouwd dat is aangemerkt als niet uitruikbaar, dan kunt u dit deel van het partnerpensioen niet uitruilen.

Artikel 8.7 Wilt u een deel van uw ouderdompensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen?

1. Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u het ouderdompensioen gedeeltelijk uitruilen voor een hoger partnerpensioen.
2. Het verevend deel van uw ouderdompensioen kunt u niet uitruilen, omdat dit deel van uw ouderdompensioen voor uw ex-partner bestemd is. Meer hierover leest u in hoofdstuk 13.
3. Hoe we de hoogte van uw ouderdompensioen en partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1.E. Hierbij geldt de volgende voorwaarde:
 - Het verhoogde partnerpensioen mag, samen met het eventuele bijzonder partnerpensioen, niet hoger zijn dan 70% van het ouderdompensioen na uitruil.
4. De uitruil heeft geen gevolgen voor de hoogte van het wezenpensioen.
5. Wilt u een deel van uw ouderdompensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum uw keuze hebben ontvangen.

Artikel 8.8 Wilt u een pensioen op twee levens?

1. Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u het ouderdompensioen en partnerpensioen zo verdelen dat het voor de hoogte van het ouderdompensioen niet uitmaakt wie van u beiden het eerst overlijdt. Nadat één van u beiden is overleden, krijgt de ander 75% van het pensioen dat u krijgt zolang u beiden leeft.
2. Hoe we de hoogte van uw ouderdompensioen en het partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1.F.
3. Deze keuze kan alleen als u het ouderdompensioen én het partnerpensioen omzet. Deze keuze is niet mogelijk in de volgende gevallen:
 - U wilt uw ouderdompensioen in hoogte laten variëren. Meer hierover leest u in artikel 8.9.
 - U wilt het partnerpensioen voor een deel of helemaal uitruilen voor een hoger ouderdompensioen. Meer hierover leest u in artikel 8.6.
 - U wilt een deel van uw ouderdompensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen. Meer hierover leest u in artikel 8.7.
4. Bijzonder partnerpensioen en eventueel verevend ouderdompensioen kunt u niet uitruilen, omdat deze pensioenen voor uw ex-partner bestemd zijn. Lees meer hierover in hoofdstuk 13.

5. Heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen (het verevend deel)? Dan trekken we dit deel af van het te betalen bedrag, zolang u of uw ex-partner leeft.
6. Wilt u een pensioen op twee levens? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum uw keuze hebben ontvangen.

Artikel 8.9 Wilt u uw ouderdomspensioen in hoogte variëren?

1. Op het moment dat uw pensioen ingaat, kunt u voor een bepaalde periode uw ouderdomspensioen in hoogte laten variëren.
U kunt kiezen uit twee mogelijkheden:
 - U krijgt de eerste vijf of tien jaar een hoger pensioen en daarna een lager pensioen.
 - U krijgt de eerste vijf of tien jaar een lager pensioen en daarna een hoger pensioen.
2. Wilt u de hoogte van uw pensioen variëren? Dan geldt de volgende voorwaarde:
 - De verhouding tussen de hoogste en de laagste uitkering is 100 : 75%.
3. Als u vervroegd met pensioen gaat, mag bij de verhoudingsberekening een bedrag ter grootte van twee maal het AOW-bedrag voor een gehuwde inclusief vakantiegeld en inkomensondersteuning AOW buiten beschouwing blijven.
4. Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1.G.
5. De variatie in hoogte van uw ouderdomspensioen heeft geen gevolgen voor de hoogte van het partnerpensioen.
6. Wilt u uw ouderdomspensioen in hoogte variëren? Dan moeten we tenminste één maand voor de feitelijke pensioendatum uw keuze hebben ontvangen.

Artikel 8.10 Wat gebeurt er met uw prepensioen als u eerder of later met pensioen gaat?

1. Uw prepensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt en eindigt op de eerste dag van de maand waarin u 65 jaar wordt.
2. Kiest u er voor om uw ouderdomspensioen in te laten gaan vóór de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt, dan gaat ook uw prepensioen eerder in. Hoe we de hoogte van uw prepensioen bij vervroeging berekenen, leest u in bijlage 1 H.
3. Wilt u uw prepensioen niet laten ingaan op uw 62e jaar, dan zetten we het prepensioen om in een extra aanspraak op ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 68 jaar.
We zetten uw prepensioen alleen om in extra ouderdomspensioen onder de voorwaarde u op dat moment nog werkt.
4. Hoe we de hoogte van het extra ouderdomspensioen berekenen, leest u in bijlage 1 H.

Artikel 8.11 Wat gebeurt er met uw ongehuwdenpensioen als u eerder of later met pensioen gaat?

1. Heeft u ongehuwdenpensioen opgebouwd in de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland? Dan heeft u deze aanspraak gehouden. Meer hierover leest u in artikel 4.6.
2. Heeft u op uw feitelijke pensioendatum geen partner? Dan gaat ook uw ongehuwdenpensioen in. Het ongehuwdenpensioen wordt dan herrekend naar de ingangsdatum.
3. Heeft u op uw feitelijke pensioendatum een partner? Dan gaat uw het ongehuwdenpensioen niet in. We betalen dit pensioen als u alleenstaand wordt. Het ongehuwdenpensioen wordt dan niet herrekend.

Deel VII Gebeurtenissen die gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw

Hoofdstuk 9 Einde deelnemerschap

In dit hoofdstuk leest u over de verschillende situaties waarin uw deelnemerschap aan onze pensioenregeling eindigt. Een van deze situaties is als uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt. U bent dan niet langer deelnemer, maar gewezen deelnemer. U blijft toch deelnemen aan de pensioenregeling als u een WAO- of WIA-uitkering krijgt of als u dit in de beëindigingsovereenkomst met uw werkgever heeft afgesproken. In dit hoofdstuk leest u ook wat er met uw opgebouwde pensioen gebeurt als uw deelname aan de pensioenregeling eindigt. En wat u eventueel met uw opgebouwde pensioen kunt doen.

Artikel 9.1 Wanneer eindigt uw deelnemerschap?

Uw deelnemerschap eindigt in de volgende situaties:

- U overlijdt.
- Uw pensioen gaat in of u bereikt de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.
- Uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt.
- De pensioenovereenkomst is niet meer op u van toepassing.
- De uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt.

Op deze hoofdregel zijn enkele uitzonderingen:

Als uw arbeidsovereenkomst is beëindigd, blijft u toch deelnemer in de volgende situaties:

- U heeft met uw werkgever in uw beëindigingsovereenkomst afgesproken dat uw pensioenopbouw doorgaat en hoe lang;
- U bent arbeidsongeschikt en u krijgt een WAO- of WIA-uitkering. Meer hierover leest u in hoofdstuk 12.

Is de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons beëindigd? En is uw pensioen niet door collectieve waardeoverdracht overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan wordt uw deelnemerschap toch voortgezet als u direct daarvoor ziek of arbeidsongeschikt bent. Meer hierover leest u in artikel 12.6 of 12.11.

Artikel 9.2 Wat gebeurt er als uw arbeidsovereenkomst eindigt voordat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt?

1. Als uw arbeidsovereenkomst eindigt voordat u uw AOW-leeftijd heeft bereikt, stopt uw deelnemerschap.
2. U houdt aanspraak op:
 - Ouderdomspensioen
 - Partnerpensioen voor uw partner
 - Wezenpensioen voor uw kind(eren)
 - Tijdelijk ouderdomspensioen (indien van toepassing)
 - Ongehuwdenpensioen (indien van toepassing)
 - Tijdelijk partnerpensioen (indien van toepassing)

3. Uw aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen bestaan uit:
 - Het ouderdomspensioen en partnerpensioen dat u bij ons heeft opgebouwd tot de datum waarop uw arbeidsovereenkomst eindigt.
 - Heeft u pensioen opgebouwd via een andere werkgever en is dat overgedragen naar ons? Dan hoort dit er ook bij.
 - De indexaties die we tot dat moment hebben toegekend om de pensioenen mee te laten groeien met de stijging van de prijzen.
4. Het wezenpensioen is geen pensioen dat u opbouwt. Het is een verzekering. Deze verzekering vervalt als uw kind(eren) niet meer voldoen aan de leeftijdseis. Meer hierover leest u in hoofdstuk 6.
5. U krijgt van ons een opgave van uw pensioenaanspraken die op de datum waarop uw arbeidsovereenkomst is geëindigd aan u zijn toegekend.
6. U kunt uw aanspraak op ouderdomspensioen gedeeltelijk uitruilen voor een hogere aanspraak op partnerpensioen. Hierbij geldt de volgende voorwaarde: het verhoogde partnerpensioen mag, samen met een eventueel bijzonder partnerpensioen, niet hoger zijn dan 70% van het ouderdomspensioen na de uitruil.
7. Hoe we de hoogte van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen in deze situatie berekenen, leest u in bijlage 1.I.

Artikel 9.3 Wat gebeurt er met uw pensioenaanspraken na de beëindiging van uw deelnemerschap?

1. U kunt kiezen uit twee mogelijkheden:
 - a. U kunt uw pensioenaanspraken bij ons laten staan. Hoe we met uw pensioenaanspraken omgaan, leest u in artikel 9.4.
 - b. U kunt de waarde van uw pensioenaanspraken overdragen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Wat u dan moet doen, leest u in hoofdstuk 10.
2. Is uw aanspraak op ouderdomspensioen lager dan het wettelijk grensbedrag?
Dan dragen wij de waarde van uw pensioenaanspraken over naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. U hebt geen keuze. Meer hierover leest u in artikel 10.4.

Artikel 9.4 Hoe houden uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap hun koopkracht?

Om de koopkracht van uw pensioenaanspraken te behouden proberen we uw pensioenaanspraken jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 9.5 Kunnen uw pensioenaanspraken na het einde van uw deelnemerschap minder worden?

We kunnen de pensioenaanspraken die u bij ons heeft opgebouwd verlagen als de financiële situatie van het pensioenfonds dit noodzakelijk maakt. Meer over deze mogelijkheid leest u in hoofdstuk 15.

Hoofdstuk 10 Waardeoverdracht

Als uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever is geëindigd, stopt uw pensioenopbouw bij ons. U bent dan gewezen deelnemer. U kunt kiezen of u uw pensioen wilt meenemen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Maar dat hangt wel af van de hoogte van uw opgebouwde pensioen.

Is het bedrag dat u per jaar zou krijgen op het moment dat het pensioen ingaat hoger dan het wettelijk grensbedrag? Dan kunt u zelf beslissen of u de waarde van uw opgebouwde pensioen meeneemt naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. Dat noemen we een individuele uitgaande waardeoverdracht. Meer hierover leest u in artikel 10.1. Het wettelijk grensbedrag is € 484,09 per jaar (2019).

Hetzelfde geldt als u in dienst komt bij de bank of één van de andere aangesloten ondernemingen. Ook dan kunt u de waarde van de pensioenaanspraken die u via uw vorige werkgever heeft opgebouwd overdragen naar ons. Dat noemen we een individuele inkomende waardeoverdracht. Meer hierover staat in artikel 10.2.

Is het bedrag dat u per jaar zou krijgen van ons op het moment dat het pensioen ingaat lager dan het wettelijk grensbedrag? Dan dragen we de waarde van uw opgebouwde pensioen over aan de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. En wil de pensioenuitvoerder van uw vorige werkgever de waarde van uw opgebouwde pensioen aan ons overdragen? Dan zijn we verplicht daaraan mee te werken. U hoeft daarvoor niets te doen. We noemen dat automatische waardeoverdracht. Meer hierover staat in artikel 10.4.

Naast individuele waardeoverdracht kunnen we meewerken aan collectieve waardeoverdracht. Meer daarover leest u in artikel 10.5.

Artikel 10.1 Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van ons naar een andere pensioenuitvoerder?

Wat houdt uitgaande waardeoverdracht in?

1. Als u gewezen deelnemer bent, kunt u kiezen om de waarde van uw pensioenaanspraken die u bij ons heeft opgebouwd over te dragen naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. U heeft die keuze niet als artikel 10.4 van toepassing is.
Uw opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen hebben een bepaalde waarde. We berekenen deze waarde met rekenregels die wettelijk zijn vastgelegd.
2. Bij uw nieuwe pensioenuitvoerder krijgt u nieuwe pensioenaanspraken op basis van de pensioenregeling van uw nieuwe werkgever. Door de overdracht verandert de waarde niet. Maar door verschillen in de beide pensioenregelingen kan de hoogte van de pensioenaanspraken verschillend zijn.
3. Heeft uw ex-partner na scheiding een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan wordt de waarde van deze aanspraak niet overgedragen. Heeft uw ex-partner aanspraak op een deel van uw ouderdomspensioen (het verevend deel)? De waarde van deze aanspraak gaat wel mee naar uw nieuwe pensioenuitvoerder.

Wat moet u doen om waardeoverdracht naar uw nieuwe pensioenuitvoerder te regelen?

4. U vraagt bij uw nieuwe pensioenuitvoerder schriftelijk waardeoverdracht aan. Uw nieuwe pensioenuitvoerder vraagt bij ons de waarde op van uw pensioenaanspraken. Op basis hiervan maakt uw nieuwe pensioenuitvoerder een offerte voor u. In deze offerte ziet u wat bij deze

pensioenuitvoerder uw nieuwe pensioenaanspraken zullen zijn. Nadat u de offerte heeft beoordeeld beslist u of u voor waardeoverdracht kiest.

5. Als u voor waardeoverdracht kiest, moet uw partner toestemming geven voor de overdracht van de waarde van de aanspraak op partnerpensioen.
6. Voor deze waardeoverdracht betaalt u geen kosten.

Artikel 10.2 Wilt u uw pensioenaanspraken overdragen van een andere pensioenuitvoerder naar ons?

Wat houdt inkomende waardeoverdracht in?

1. Bent u deelnemer in onze pensioenregeling? En heeft u pensioen opgebouwd bij een andere pensioenuitvoerder? Dan kunt u kiezen om de waarde van die pensioenaanspraken over te dragen naar ons. U heeft die keuze niet als artikel 10.4 van toepassing is.
2. Uw opgebouwde pensioenaanspraken hebben een bepaalde waarde. De andere pensioenuitvoerder berekent deze waarde met rekenregels die wettelijk zijn vastgelegd. Met deze waarde krijgt u bij ons nieuwe pensioenaanspraken op basis van onze pensioenregeling. Door de overdracht verandert de waarde niet. Maar door verschillen in de beide pensioenregelingen kan de hoogte van de pensioenaanspraken verschillend zijn.
3. Heeft uw ex-partner na scheiding een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan wordt de waarde van deze aanspraak niet overgedragen. Heeft uw ex-partner aanspraak op een deel van uw ouderdomspensioen (het verevend deel)? De waarde van deze aanspraak gaat wel mee naar ons.

Wat moet u doen om waardeoverdracht naar ons te regelen?

4. U vraagt schriftelijk waardeoverdracht bij ons aan. Dit doet u door het formulier *Aanvraag offerte waardeoverdracht* in te vullen en naar ons op te sturen. We vragen bij uw vorige pensioenuitvoerder de waarde op van uw daar opgebouwde pensioenaanspraken. Daarna bieden we u een offerte aan met de nieuwe pensioenaanspraken in onze regeling. Nadat u de offerte heeft beoordeeld, beslist u of u voor waardeoverdracht kiest.
5. Als u voor waardeoverdracht kiest, moet uw partner toestemming geven voor de overdracht van de waarde van de aanspraak op partnerpensioen.
6. Voor deze waardeoverdracht betaalt u geen kosten.
7. Om de koopkracht van deze nieuwe pensioenaanspraken te behouden proberen we deze jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 10.3 Moeten pensioenuitvoerders altijd meewerken aan waardeoverdracht?

1. Pensioenuitvoerders werken in principe mee aan waardeoverdracht als u daarvoor kiest.
2. Maar er zijn wettelijke uitzonderingen. Enkele voorbeelden zijn:
 - Als de financiële situatie van één van beide pensioenuitvoerders slecht is, wordt de procedure voor waardeoverdracht uitgesteld. Dat is het geval wanneer bij één van beide pensioenfondsen de dekkingsgraad lager is dan 100%. Of als een pensioenuitvoerder een verzekeraar is waarop

de noodregeling van toepassing is. Als de financiële situatie weer goed is, gaat de procedure voor waardeoverdracht weer verder.

- Als uw deelnemerschap vóór 8 juli 1994 is beëindigd.

Artikel 10.4 Automatische waardeoverdracht van klein pensioen

Wanneer is een uitgaande waardeoverdracht verplicht?

1. Is het bedrag dat u per jaar van ons zou krijgen op de pensioenrichtdatum lager dan het wettelijk grensbedrag? Dan is de waardeoverdracht verplicht.
Wij dragen de waarde van uw opgebouwde pensioen dan over naar de pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever. De pensioenuitvoerder van uw nieuwe werkgever moet hieraan meewerken. U kunt tegen deze waardeoverdracht geen bezwaar maken.

Wanneer is een inkomende waardeoverdracht verplicht?

2. In de volgende situatie moet ons pensioenfonds meewerken aan waardeoverdracht:
 - als het bedrag dat u per jaar van uw vorige pensioenuitvoerder zou krijgen op de pensioenrichtdatum lager is dan het wettelijk grensbedrag; en
 - als het beleid van uw vorige pensioenuitvoerder is om kleine pensioenen over te dragen.U kunt tegen deze waardeoverdracht geen bezwaar maken.

Is waardeoverdracht van klein pensioen altijd verplicht?

3. Maakt een pensioenuitvoerder gebruik van zijn recht op automatische waardeoverdracht? Dan is de andere pensioenuitvoerder verplicht om mee te werken. Ook als de financiële situatie van één van beide pensioenuitvoerders slecht is. Dat is het geval als bij één van beide pensioenfondsen de dekkingsgraad lager is dan 100%.

Wat gebeurt er met kleine pensioenaanspraken als er geen nieuwe pensioenuitvoerder is?

4. Als u na beëindiging van uw deelname aan deze pensioenregeling geen nieuwe werkgever heeft, kunnen wij uw kleine pensioenaanspraken alsnog afkopen. Meer hierover leest u in artikel 11.1.

Artikel 10.5 Zijn er andere situaties waarbij waardeoverdracht voorkomt?

Er zijn ook andere situaties waarbij we waardeoverdracht willen of moeten toepassen. Deze situaties staan in de Pensioenwet beschreven.

We noemen dat collectieve waardeoverdracht. Voor collectieve waardeoverdracht gelden andere wettelijke regels dan bij individuele waardeoverdracht en worden tussen de betrokken pensioenuitvoerders specifieke afspraken gemaakt.

Hoofdstuk 11 Afkoop

Afkoop betekent dat u in één keer een bedrag van ons krijgt en geen maandelijkse pensioenuitkering meer. Volgens de Pensioenwet mogen we uw pensioen in een beperkt aantal gevallen afkopen. De wettelijke afkoopgrens is vanaf 1 januari 2019 € 484,09 op jaarbasis. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling. In dit hoofdstuk leest u in welke gevallen we uw pensioen mogen afkopen en om welke pensioensoorten dat gaat.

Artikel 11.1 Afkoop klein ouderdomspensioen na het einde van uw deelnemerschap

Kunnen wij uw klein pensioen niet automatisch na beëindiging van uw deelnemerschap aan een nieuwe pensioenuitvoerder overdragen omdat u geen nieuwe pensioenuitvoerder heeft? Dan kunnen wij uw pensioenaanspraken na vijf jaar afkopen. Dat mag alleen als:

- wij vijf keer hebben geprobeerd uw pensioen over te dragen, en
- u akkoord gaat met de afkoop.

Artikel 11.2 Afkoop klein ouderdomspensioen op de pensioendatum

1. We kunnen uw pensioen afkopen als u met pensioen gaat. We kunnen dat alleen doen als:
 - uw pensioenaanspraak op dat moment onder het dan wettelijk vastgestelde grensbedrag ligt;
 - we uw pensioen niet over hebben kunnen dragen aan uw nieuwe pensioenuitvoerder vóór pensioendatum; en
 - u akkoord gaat met de afkoop.
1. Afkoop betekent dat u van ons een bedrag ineens krijgt en dat u na uw pensionering geen pensioen meer van ons krijgt.
2. Als we uw aanspraak op ouderdomspensioen afkopen, dan kopen we ook de aanspraak op partnerpensioen af. Dit betekent dat uw partner na uw overlijden geen partnerpensioen van ons krijgt.
3. Hoe we het afkoopbedrag voor het ouderdomspensioen en het partnerpensioen berekenen leest u in bijlage 2.A.

Artikel 11.3 Afkoop klein partner- en wezenpensioen op de ingangsdatum

1. Heeft uw partner recht op partnerpensioen als u overlijdt? En is op dat moment het partnerpensioen lager dan het grensbedrag? Dan kunnen we het partnerpensioen afkopen.
2. Hetzelfde geldt voor uw kinderen als ze recht hebben op wezenpensioen.
3. Afkoop betekent dat uw partner en uw kind(eren) een bedrag ineens van ons krijgen en geen partner- en wezenpensioen meer krijgen na uw overlijden.
4. Hoe we het afkoopbedrag voor het partnerpensioen en het wezenpensioen berekenen, leest u in bijlage 2.B en 2.C.
5. Uw partner en uw kind(eren) krijgen binnen zes maanden na uw overlijden van ons een brief dat we het partner- en wezenpensioen afkopen. Binnen dezelfde zes maanden betalen we hen ook het afkoopbedrag.

Artikel 11.4 Afkoop klein bijzonder partnerpensioen na einde huwelijk of partnerrelatie

1. Heeft uw ex-partner bij het einde van uw huwelijk of partnerrelatie een aanspraak gekregen op bijzonder partnerpensioen? En is die lager dan het grensbedrag? Dan kunnen we het bijzonder partnerpensioen afkopen.
2. Afkoop betekent dat uw ex-partner een bedrag ineens van ons krijgt en geen pensioen meer krijgt als u overlijdt.
3. Hoe we het afkoopbedrag voor het bijzonder partnerpensioen berekenen, leest u in bijlage 2.D.
4. Uw ex-partner krijgt binnen zes maanden na de beëindiging van uw relatie van ons een brief dat we het bijzonder partnerpensioen afkopen. Binnen dezelfde zes maanden betalen we uw ex-partner ook het afkoopbedrag.
5. Als we de pensioenaanspraak in dit artikel niet hebben afgekocht binnen de termijn van zes maanden, dan kunnen we het bijzonder partnerpensioen op een later moment afkopen. We kunnen dat alleen doen als:
 - de pensioenaanspraak op dat moment onder het dan wettelijk vastgestelde grensbedrag ligt;
 - en uw ex-partner akkoord gaat met de afkoop.

Artikel 11.5 Vervallen hele kleine pensioenen

Is uw pensioenaanspraak 2 euro per jaar of minder? Dan is uw opgebouwde pensioen zó klein dat uw pensioen vervalt. Het geld komt dan terug bij ons.

Hoofdstuk 12 Ziekte en arbeidsongeschiktheid

Als u tijdens uw dienstverband ziek wordt, blijft u tijdens de eerste twee ziektejaren op dezelfde manier pensioen opbouwen alsof u niet ziek bent. Als u na die twee jaar een arbeidsongeschiktheidsuitkering van het UWV krijgt (WIA-uitkering), blijft u ook pensioen opbouwen. Maar de opbouw van uw pensioen gaat anders dan normaal. En ook de financiering van de pensioenopbouw is anders. In dit hoofdstuk leest u hoe dit gaat. Is uw arbeidsongeschiktheidsuitkering gebaseerd op de WAO, dan gelden voor u de regels in de artikelen 12.8 t/m 12.12.

Voor alle duidelijkheid: van ons krijgt u geen arbeidsongeschiktheidspensioen.

Artikel 12.1 Op wie is dit hoofdstuk van toepassing?

1. Voor de deelnemer of de gewezen deelnemer die arbeidsongeschikt is als gevolg van ziekte die tijdens het dienstverband is ontstaan en op basis hiervan een uitkering krijgt volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).
2. Voor de deelnemer of gewezen deelnemer die volgens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) een uitkering krijgt, zijn de artikelen 12.8 tot en met 12.12 van toepassing.

Artikel 12.2 Moet u iets doen?

1. Kent het UWV u een uitkering op basis van de WIA toe? Dan moet u binnen één maand na dagtekening een kopie van deze toekenning aan ons én uw werkgever sturen.
2. Wijzigt uw arbeidsongeschiktheid? Dan moet u of uw werkgever binnen één maand na dagtekening een kopie van de beschikking waarin de wijziging van uw arbeidsongeschiktheid is vastgelegd aan ons sturen.
3. Als u gewezen deelnemer bent krijgen we bovenstaande informatie van het UWV. Deze informatieplicht vervalt dan voor u.

Artikel 12.3 Hoe bouwt u pensioen op als u een WIA-uitkering krijgt?

1. Het UWV stelt het arbeidsongeschiktheidspercentage en de wijzigingen daarin vast. Als u nog gedeeltelijk werkt voor uw werkgever, dan worden wijzigingen in het arbeidsongeschiktheidspercentage vastgesteld door de arbodienst van de werkgever of een door de werkgever aangestelde arbo-arts.
2. Als u een WIA-uitkering krijgt gaat uw pensioenopbouw als volgt:

Voor het arbeidsgeschikte deel gaat de opbouw van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen door zoals beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5.

Voor het arbeidsongeschikte deel gaat de opbouw van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen voor 75% door zoals beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5.

Verder gaan we voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel uit van uw maandelijkse pensioengrondslag direct voorafgaand aan de dag waarop uw WIA-uitkering is ingegaan.

Deze maandelijkse pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling.

Als door aanpassing aan de prijsontwikkeling het maximum pensioengevend salaris zoals genoemd in artikel 3.1 wordt overschreden, dan beperken we de aanpassing zodat dit maximum niet wordt overschreden.

3. We zetten de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort zolang u recht op een WIA-uitkering heeft.
4. De pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel stopt op de eerste dag van de maand waarin u met pensioen gaat, maar uiterlijk op de eerste dag van de maand waarin u AOW-pensioen krijgt.

Artikel 12.4 Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WIA-uitkering heeft?

1. Bent u bij uw indiensttreding al gedeeltelijk arbeidsongeschikt, dan geldt voor u het volgende:
2. U bouwt in deze pensioenregeling alleen pensioen op over het arbeidsgeschikte deel en niet over het arbeidsongeschikte deel.
3. Wordt uw arbeidsongeschiktheidspercentage na uw indiensttreding hoger? Dan bouwen we over het gedeelte dat u meer arbeidsongeschikt bent geworden pensioen op volgens de formule:

$$\frac{A}{(100 - B)} \times 100\%$$

- A. De toename van het arbeidsongeschiktheidspercentage na indiensttreding.
- B. Het arbeidsongeschiktheidspercentage op de datum van indiensttreding.

Artikel 12.5 Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?

1. Eindigt uw arbeidsovereenkomst, dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
2. Gaat na de beëindiging van uw arbeidsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag? Dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment dus minder pensioen op.
3. Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop uw arbeidsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is uw arbeidsovereenkomst vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.6 Wat gebeurt er als u een WIA-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?

1. Eindigt de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons? En wordt de waarde van uw pensioenaanspraken niet collectief overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.

2. Gaat na de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag, dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment dus minder pensioen op.
3. Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop de uitvoeringsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.7 Wat verandert er in de premiebetaling als u een WIA-uitkering heeft?

Zolang u een WIA-uitkering heeft, betaalt u geen deelnemersbijdrage voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel. Is artikel 12.4 op u van toepassing, dan betaalt u geen deelnemersbijdrage voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan. Ook niet als uw arbeidsovereenkomst is beëindigd en zolang u aansluitend aan de beëindiging van uw arbeidsovereenkomst een WIA-uitkering ontvangt. Over het arbeidsgeschikte deel betaalt u tijdens uw dienstverband een deelnemersbijdrage zoals beschreven in hoofdstuk 7.

Artikel 12.8 Hoe bouwt u pensioen op als u een WAO-uitkering heeft?

1. Als u een WAO-uitkering heeft gaat uw pensioenopbouw als volgt:
2. Voor het arbeidsgeschikte deel gaat de opbouw van uw ouderdomspensioen en partnerpensioen door zoals beschreven in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5.
3. Als uw arbeidsongeschiktheid is ontstaan of de mate van arbeidsongeschiktheid vermeerderd is tijdens uw dienstverband met uw werkgever is de pensioenopbouw voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent gebaseerd op onderstaande tabel.

Mate van arbeidsongeschiktheid			Mate van voortzetting pensioenopbouw
80	t/m	100%	100%
65	tot	80%	72,5%
55	tot	65%	60%
45	tot	55%	50%
35	tot	45%	40%
25	tot	35%	30%
15	tot	25%	20%
0	tot	15%	0%

4. Verder gaan we voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel uit van uw maandelijkse pensioengrondslag direct voorafgaand aan de dag waarop uw WAO-uitkering is ingegaan.
5. Deze maandelijkse pensioengrondslag wordt jaarlijks aangepast aan de prijsontwikkeling. Als door aanpassing aan de prijsontwikkeling het maximum pensioengevend salaris zoals genoemd in artikel 3.1 wordt overschreden, dan beperken we de aanpassing zodat dit maximum niet wordt overschreden.

6. De pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel stopt op de eerste van de maand waarin u met pensioen gaat, maar uiterlijk op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-pensioen krijgt.

Artikel 12.9 Hoe bouwt u pensioen op als u bij indiensttreding al een WAO-uitkering had?

1. Bent u bij uw indiensttreding al gedeeltelijk arbeidsongeschikt, dan geldt voor u het volgende. U bouwt in deze pensioenregeling alleen pensioen op over het arbeidsongeschikte deel en niet over het arbeidsongeschikte deel.
2. Wordt uw arbeidsongeschiktheidspercentage na uw indiensttreding hoger? Dan bouwen we over het gedeelte dat u meer arbeidsongeschikt bent geworden wel pensioen op volgens de formule:

$$\frac{A}{(100 - B)} \times 100\%$$

- A. De toename van het arbeidsongeschiktheidspercentage na indiensttreding.
- B. Het arbeidsongeschiktheidspercentage op de datum van indiensttreding.

Artikel 12.10 Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en uw arbeidsovereenkomst met uw werkgever eindigt?

1. Eindigt uw arbeidsovereenkomst, dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
2. Gaat na beëindiging van uw arbeidsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag, dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment dus minder pensioen op.
3. Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop uw arbeidsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is uw arbeidsovereenkomst vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.11 Wat gebeurt er als u een WAO-uitkering heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons eindigt?

1. Eindigt de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons? En wordt de waarde van uw pensioenaanspraken niet collectief overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan zetten we de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel voort. Maar alleen over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan.
2. Gaat na de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst uw arbeidsongeschiktheidspercentage omlaag, dan passen we de opbouw van uw pensioen aan. U bouwt vanaf dat moment minder pensioen op.
3. Gaat vervolgens uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog? Dan passen we de opbouw van uw pensioen opnieuw aan. Maar we bouwen nooit over een groter arbeidsongeschiktheidsdeel pensioen op dan op het moment waarop de uitvoeringsovereenkomst is beëindigd.

Let op: Is de uitvoeringsovereenkomst tussen uw werkgever en ons vóór 2014 beëindigd, dan passen we de pensioenopbouw wel aan als uw arbeidsongeschiktheidspercentage lager wordt, maar niet als uw arbeidsongeschiktheidspercentage weer omhoog gaat.

Artikel 12.12 Wat verandert er in de premiebetaling als u een WAO-uitkering heeft?

Zolang u een WAO-uitkering heeft, betaalt u geen deelnemersbijdrage voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel. Is artikel 12.9 op u van toepassing, dan betaalt u geen deelnemersbijdrage voor de pensioenopbouw over het arbeidsongeschikte deel dat tijdens uw dienstverband is ontstaan. Ook niet als uw arbeidsovereenkomst is beëindigd en zo lang u aansluitend aan de beëindiging van uw arbeidsovereenkomst een WAO-uitkering ontvangt. Over het arbeidsgeschikte deel betaalt u tijdens uw dienstverband een deelnemersbijdrage zoals beschreven in hoofdstuk 7.

Hoofdstuk 13 Einde van uw huwelijk of partnerrelatie

Als u en uw partner uit elkaar gaan, heeft dat ook gevolgen voor uw pensioen. Zo krijgt uw ex-partner automatisch een aanspraak op partnerpensioen, tenzij u daarover iets anders afspreekt. In principe heeft uw ex-partner ook recht op een deel van uw ouderdomspensioen. Om er voor te zorgen dat we dit deel aan uw ex-partner betalen, moet u en/of uw ex-partner dit wel binnen twee jaar nadat uw relatie is geëindigd aan ons doorgeven.

In dit hoofdstuk leest u wat de gevolgen zijn voor uw pensioen als uw relatie eindigt, wat u en uw ex-partner daarover kunnen afspreken en hoe u dat kunt doen.

Artikel 13.1 In welke situatie krijgt uw ex-partner een aanspraak op partnerpensioen?

1. Uw ex-partner krijgt een aanspraak op partnerpensioen als uw relatie eindigt door:
 - echtscheiding of door ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
 - beëindiging van het geregistreerd partnerschap;
 - beëindiging van de duurzame gemeenschappelijke huishouding.Deze aanspraak op partnerpensioen heet bijzonder partnerpensioen.
2. De beëindiging van de gezamenlijke huishouding gaat in op de dag waarop u of uw partner dit schriftelijk aan ons meldt. Of op de dag dat u of uw partner met een ander trouwt, een geregistreerd partnerschap aangaat of een ander als partner bij ons aanmeldt.
3. Maar u en uw ex-partner kunnen een andere afspraak maken over het bijzonder partnerpensioen. Deze afwijkende afspraak moet u hebben vastgelegd in één van de volgende documenten:
 - de huwelijkse voorwaarden;
 - de voorwaarden geregistreerd partnerschap (partnerschapsvoorwaarden) ;
 - de schriftelijke overeenkomst in verband met echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap of de duurzame gemeenschappelijke huishouding.Een dergelijke afspraak voeren we alleen uit onder de voorwaarde dat we ermee instemmen.

Artikel 13.2 Wat krijgt uw ex-partner van ons als u overlijdt?

1. Wat uw ex-partner van ons krijgt als u overlijdt hangt af van uw situatie op het moment dat uw relatie eindigt. Er zijn drie situaties mogelijk:
 - U bent deelnemer.
 - U bent gewezen deelnemer.
 - U bent gepensioneerde.

Op het moment dat uw relatie eindigde, was u deelnemer

2. We hebben de aanspraak op bijzonder partnerpensioen berekend op het moment waarop uw relatie eindigde. Dit is gebeurd op dezelfde manier alsof op dat moment uw deelnemerschap zou zijn beëindigd. Is sprake geweest van indexatie na beëindiging van uw relatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
3. Heeft u meer dan één ex-partner? Dan gelden de regels die staan in artikel 13.4.

Op het moment dat uw relatie eindigde, was u gewezen deelnemer

4. In deze situatie is de aanspraak op bijzonder partnerpensioen gelijk aan de aanspraak op partnerpensioen die is vastgesteld op het moment waarop u geen deelnemer meer bij ons was. Is sprake geweest van indexatie na beëindiging van uw relatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.

Op het moment dat uw relatie eindigde, was u gepensioneerd

5. In deze situatie is de aanspraak op bijzonder partnerpensioen gelijk aan de aanspraak op partnerpensioen dat bij uw pensionering is vastgesteld. Is sprake geweest van indexatie na beëindiging van uw relatie? Dan horen die verhogingen er ook bij.
6. Om de koopkracht van het bijzonder partnerpensioen te behouden proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 13.3 Wat doen we met een kleine aanspraak op bijzonder partnerpensioen?

1. Als de aanspraak op bijzonder partnerpensioen op het moment dat uw relatie eindigt minder is dan het grensbedrag in de Pensioenwet, dan kunnen we dit pensioen afkopen. Dit betekent dat uw ex-partner van ons een bedrag ineens krijgt en niet levenslang een pensioen per maand na uw overlijden. Meer hierover leest u in artikel 11.3.
2. In bijlage 2.D leggen we uit hoe we het afkoopbedrag vaststellen.

Artikel 13.4 Heeft u meerdere ex-partners?

Heeft u een eerdere ex-partner die aanspraak heeft op bijzonder partnerpensioen? Dan berekenen we het bijzonder partnerpensioen voor uw latere ex-partner over de periode van uw deelnemerschap vanaf het moment waarop uw eerdere relatie is beëindigd tot het moment waarop de relatie met uw latere partner is beëindigd.

Artikel 13.5 Wanneer gaat het bijzonder partnerpensioen in en wanneer eindigt het?

1. Het bijzonder partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand na de maand waarin u overlijdt.
2. We betalen het bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner tot en met de laatste dag van de maand waarin uw ex-partner overlijdt.
3. Als uw ex-partner overlijdt, vervalt het bijzonder partnerpensioen.

Artikel 13.6 Wat gebeurt er als uw ex-partner een nieuwe partner heeft?

1. Heeft uw ex-partner een nieuwe partner, dan houdt uw ex-partner de aanspraak op bijzonder partnerpensioen. Of als we bijzonder partnerpensioen betalen aan uw ex-partner, blijven we dit pensioen doorbetalen.
2. Uitzondering op deze regel:
Betaalden we op 1 januari 2015 bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner op basis van een vorige pensioenregeling? En gold daarbij de voorwaarde dat de betaling van dit pensioen stopt als uw ex-partner een nieuwe partner heeft? Dan geldt deze voorwaarde ook na 1 januari 2015 toen de pensioenaanspraken en pensioenrechten uit die vorige regeling zijn omgezet naar deze pensioenregeling. Dus als uw ex-partner een nieuwe partner heeft, dan stoppen we met het betalen van bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner.

Artikel 13.7 Bewijs aanspraak bijzonder partnerpensioen

Nadat bij ons bekend geworden is dat uw partner uw ex-partner is geworden, krijgt uw ex-partner binnen vier weken van ons een bewijs van de aanspraak op bijzonder partnerpensioen. En informatie over de wijze waarop we dit pensioen jaarlijks proberen aan te passen aan de prijsontwikkeling.

Artikel 13.8 In welke situatie heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen?

1. Als uw relatie eindigt door:

- echtscheiding of scheiding van tafel en bed;
- beëindiging van het geregistreerd partnerschap;

is de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding van toepassing. Op basis van deze wet heeft uw ex-partner recht op een deel van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd. Dit deel van uw pensioen noemen we het verevend ouderdomspensioen. In artikel 13.9 staat hoe dit deel wordt vastgesteld.

Heeft u ook tijdelijk ouderdomspensioen opgebouwd? Dan heeft uw ex-partner ook recht op een deel van dit tijdelijk ouderdomspensioen.

2. U en uw ex-partner kunnen afspreken dat de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding niet voor u beiden geldt. Dit moet u hebben vastgelegd in één van de volgende documenten:
- de huwelijkse voorwaarden;
 - de voorwaarden geregistreerd partnerschap (partnerschapsvoorwaarden);
 - de schriftelijke overeenkomst in verband met scheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap.
3. Had u met uw ex-partner een duurzame gemeenschappelijke huishouding? Dan heeft uw ex-partner geen wettelijk recht op een deel van uw ouderdomspensioen. Maar op basis van dit pensioenreglement kunnen u en uw ex-partner er wel voor kiezen om het ouderdomspensioen op dezelfde manier te verdelen. U en uw ex-partner moeten deze keuze dan vastleggen in een notariële akte.

Artikel 13.9 Op welk deel van uw ouderdomspensioen heeft uw ex-partner recht?

1. Uw ex-partner heeft recht op de helft van de aanspraak op ouderdomspensioen dat u tijdens de periode van het huwelijk of het geregistreerd partnerschap heeft opgebouwd.
2. Maar u en uw ex-partner kunnen een andere verdeling afspreken of een andere periode. Deze afwijkende afspraak moet u beiden vastleggen in één van de volgende documenten:
- de huwelijkse voorwaarden;
 - de voorwaarden geregistreerd partnerschap (partnerschapsvoorwaarden);
 - de schriftelijke overeenkomst in verband met scheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van het geregistreerd partnerschap.
3. Om de koopkracht van het verevend deel van het ouderdomspensioen te behouden proberen we dit pensioen jaarlijks aan te passen aan de prijsontwikkeling. Dit heet indexatie. Meer informatie hierover leest u in hoofdstuk 14.

Artikel 13.10 Heeft uw ex-partner altijd recht op een deel van uw ouderdomspensioen?

Als de helft van de aanspraak op ouderdomspensioen waarop uw ex-partner recht heeft op het moment waarop uw relatie is beëindigd, lager is dan het grensbedrag genoemd in hoofdstuk 11, dan verevenen we het ouderdomspensioen niet. Uw ex-partner houdt recht op een deel van het ouderdomspensioen tegenover u.

Artikel 13.11 Wie betaalt het ouderdomspensioen aan uw ex-partner?

1. We betalen het verevend deel van het ouderdomspensioen rechtstreeks aan uw ex-partner, als u of uw ex-partner binnen twee jaar nadat uw relatie is beëindigd aan ons doorgeeft dat uw huwelijk of

partnerrelatie is beëindigd. Hiervoor moet u gebruik maken van het formulier '*Mededelingsformulier in verband met verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding*'.

Met dit formulier geeft u ook aan ons door of u wilt afzien van verevening of wilt afwijken van de standaard verevening.

2. Krijgen wij de aanvraag na die twee jaar? Dan hoeven wij de aanvraag niet in behandeling te nemen. Als we wel meewerken brengen wij daarvoor kosten bij u of uw ex-partner in rekening.

Artikel 13.12 Wanneer betalen we het ouderdomspensioen aan uw ex-partner en wanneer eindigt het?

1. Is uw huwelijk of partnerrelatie beëindigd vóór uw pensionering? Dan betalen we het verevend deel van het ouderdomspensioen aan uw ex-partner vanaf de datum dat uw ouderdomspensioen ingaat. Maar niet eerder dan een maand nadat we het formulier '*Mededelingsformulier in verband met verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding*' hebben ontvangen.
2. Is uw relatie beëindigd na uw pensionering? Dan betalen we het verevend deel van het ouderdomspensioen aan uw ex-partner vanaf de maand na de maand waarin we het formulier: '*Mededelingsformulier in verband met verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding*'. ' hebben ontvangen.
3. De betaling aan uw ex-partner stopt op de laatste dag van de maand waarin u overlijdt. Of op de laatste dag van de maand waarin uw ex-partner overlijdt, als dat eerder is.
4. Overlijdt uw ex-partner, dan voegen we het verevend deel van het ouderdomspensioen van uw ex-partner toe aan uw deel van het ouderdomspensioen.

Artikel 13.13 Is splitsing in twee aparte pensioenen mogelijk?

1. U kunt met uw ex-partner afspreken dat uw ex-partner een zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen krijgt. Dat heet conversie. Op basis van dit pensioenreglement heeft u deze mogelijkheid ook als u uw duurzame gemeenschappelijke huishouding eindigt.
2. We zetten dan het verevend deel van de aanspraak op ouderdomspensioen waarop uw ex-partner recht heeft samen met de aanspraak op bijzonder partnerpensioen om in een zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen voor uw ex-partner. Als uw ex-partner met pensioen gaat, kan hij zelf een aantal keuzes maken rond dit ouderdomspensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.
3. Deze afwijkende afspraak moet u beiden vastleggen in de huwelijkse voorwaarden, de partnerschapsvoorwaarden of de schriftelijke overeenkomst in verband met echtscheiding of beëindiging van het geregistreerd partnerschap. In geval van beëindiging van de duurzame gemeenschappelijke huishouding moet deze keuze worden vastgelegd in een notariële akte. Binnen twee jaar nadat uw relatie is beëindigd moet u aan ons doorgeven dat uw ex-partner een zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen krijgt. Hiervoor moeten u en uw ex-partner gebruik maken van het formulier: '*Mededelingsformulier in verband met verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding*'.
4. Een dergelijke overeenkomst is alleen geldig als we verklaren bereid te zijn om het afwijkende pensioenrisico te accepteren.

Artikel 13.14 Bewijs verevening of conversie

Nadat we van u en/of uw ex-partner de aanvraag voor verevening of conversie hebben ontvangen, sturen we u en uw ex-partner binnen twee maanden een overzicht van de aanspraken.

In dit document staat hoe groot het verevende deel van het ouderdomspensioen is, of in geval van conversie hoe groot de zelfstandige aanspraak op ouderdomspensioen is. Ook staat in dit document op welk moment dit pensioen ingaat. Meer over de pensioeningangsdatum en de mogelijkheden die u heeft, leest u in hoofdstuk 8.

Deel VIII Indexering en verlaging van uw pensioen?

Hoofdstuk 14 Hoe houdt uw pensioen zijn waarde?

We proberen jaarlijks uw pensioenaanspraken of pensioenrechten aan te passen aan de prijsontwikkeling, zodat uw pensioen zijn koopkracht houdt. Het aanpassen aan de prijsontwikkeling noemen we toeslagverlening of indexatie. We mogen de pensioenen alleen indexeren als we die verhoging naar verwachting ook in de toekomst kunnen geven. Dit noemen we toekomstbestendig indexeren.

Het bestuur beslist of we indexeren en als we indexeren, hoeveel we dan indexeren. Hiervoor hebben we een richtlijn vastgesteld. Bij het vaststellen van deze richtlijn hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De indexatie is een voorwaardelijk recht. Dat betekent dat het van een aantal factoren afhangt of we daadwerkelijk kunnen indexeren. In dit hoofdstuk leest u hoe we de hoogte van de indexatie vaststellen en onder welke voorwaarden we indexeren.

Artikel 14.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?

1. **Dekkingsgraad:**
Geeft een beeld van de financiële situatie van een pensioenfonds en wordt uitgedrukt in een percentage. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het pensioenvermogen) en de pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen (pensioenverplichtingen).
2. **Beleidsdekkingsgraad:**
Bij deze dekkingsgraad berekenen we de pensioenverplichtingen op basis van door De Nederlandsche Bank vastgestelde rentetermijnstructuur. Deze dekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de vastgestelde dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.
3. **Toekomstbestendig indexeren-dekkingsgraad (TBI-dekkingsgraad):**
Deze dekkingsgraad hebben we nodig om vast te stellen of we de indexatie ook in toekomst zouden kunnen toekennen, als we besluiten om de pensioenen te indexeren. In artikel 14.6 leest u hoeveel we kunnen indexeren. De TBI-dekkingsgraad geeft de ondergrens aan waarboven we volledig kunnen indexeren.
4. **Incidentele indexatie**
Een indexatie die we toekennen om eerder gemiste indexaties te compenseren. We kunnen hem ook gebruiken om doorgevoerde verlagingen van pensioenaanspraken en pensioenrechten te compenseren.
5. **Rentetermijn structuur:**
Is een lijn die het verband weergeeft tussen de looptijd en de hoogte van de rente voor iedere mogelijke looptijd. Er zijn verschillende rentetermijnstructuren. De Nederlandsche Bank schrijft voor welke rentetermijnstructuur pensioenfondsen moeten gebruiken voor het berekenen van de beleidsdekkingsgraad.

Artikel 14.2 Hoe financieren we de indexatie?

We financieren de indexatie voor een deel uit de premie en voor een deel uit het beleggingsrendement. Uw werkgever betaalt er niet extra voor.

Artikel 14.3 Indexeren we altijd?

1. Nee. We beslissen jaarlijks of we indexeren en in welke mate. Of we indexeren hangt onder meer af van de financiële situatie van het pensioenfonds. Bij onze besluitvorming maken we gebruik van een indexatierichtlijn. Meer informatie hierover leest in artikel 14.6.
2. De omstandigheden op het moment van besluitvorming of op 1 april van een jaar kunnen reden zijn om van deze indexatierichtlijn af te wijken.

Artikel 14.4 Welke pensioenen indexeren we?

1. De indexatie is van toepassing op alle pensioenaanspraken en pensioenrechten.
2. Als we indexeren, is de indexatie voor alle groepen gerechtigden gelijk. Wie we daarmee bedoelen, leest u in hoofdstuk 2.

Artikel 14.5 Wat is de indexatiemaatstaf?

We proberen om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te verhogen met maximaal de procentuele stijging van de consumentenprijsindex, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (reeks Alle Huishoudens, periode januari – januari).

Artikel 14.6 Hoe bepalen we de hoogte van de toe te kennen indexatie?

1. Bij onze besluitvorming over de indexatie van de pensioenaanspraken en pensioenrechten maken we gebruik van een indexatierichtlijn. Deze richtlijn vindt u op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/pensioenregeling/indexatiebeleid.
2. Deze richtlijn is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:
 - Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de TBI-dekkingsgraad? Dan kennen we de indexatie volledig toe.
 - Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%, maar lager dan de TBI-dekkingsgraad? Dan kennen we de indexatie naar evenredigheid toe.
 - Is de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%? Dan kennen we geen indexatie toe.
3. Bij het indexatiebesluit houden we rekening met de belangen van alle groepen gerechtigden.
4. Is de procentuele stijging van de consumentenprijsindex negatief, dan gaan we uit van 0%. De negatieve prijsontwikkeling kunnen we in het daarop volgende jaar of jaren verrekenen. Dat betekent dat we dan niet of minder indexeren als de prijzen stijgen.

Artikel 14.7 Wanneer indexeren we?

1. Als we de pensioenen indexeren dan doen we dat op 1 april van een jaar.
2. Maar we kunnen besluiten om op een andere datum te indexeren.

Artikel 14.8 Kan een gemiste indexatie later worden ingehaald?

1. Hebben we in een jaar of in meer jaren de pensioenaanspraken en pensioenrechten niet geïndexeerd of maar gedeeltelijk? Dan kunnen we besluiten om de in het verleden gemiste indexatie in te halen. Dit noemen we incidentele indexatie.

2. Dat kan alleen als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de TBI-dekkingsgraad.
3. We mogen dan maximaal 1/5 deel van het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad na indexatie en de TBI-dekkingsgraad gebruiken om de gemiste indexaties in te halen.
4. U krijgt deze incidentele indexatie alleen als u bij ons indexaties gemist heeft.

Artikel 14.9 Wat gebeurt er als de levensverwachting hoger is dan ingeschat?

1. Als op grond van de herziene sterftegrondslagen de levensverwachting van de deelnemers hoger is dan eerder was ingeschat, heeft dit gevolgen voor onze berekening van de pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen. Omdat we gemiddeld over een langere periode pensioen moeten betalen nemen de pensioenverplichtingen toe.
2. Het resultaat van de hogere levensverwachting op de pensioenverplichtingen verrekenen we indien mogelijk door op de eerstvolgende indexatiemoment minder of niet te indexeren.
3. Bij het nemen van een besluit over het verrekenen van het resultaat van de hogere levensverwachting met de indexatie vindt evenwichtige afweging plaats van de belangen van alle groepen gerechtigden.

Artikel 14.10 Wat gebeurt er als de levensverwachting lager is dan ingeschat?

1. Als op grond van de herziene sterftegrondslagen de levensverwachting van de deelnemers lager is dan eerder was ingeschat, heeft dit gevolgen voor onze berekening van de pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen. Omdat we gemiddeld over een kortere periode pensioen moeten betalen nemen de pensioenverplichtingen af.
2. Het resultaat van de lagere levensverwachting op de pensioenverplichtingen verrekenen we met een eventueel volgende hogere inschatting van de levensverwachting op het eerstvolgende moment dat de sterftegrondslagen worden herzien. We verrekenen alleen als na het eerstvolgende moment van herziening van de sterftegrondslagen indexatie mogelijk is.
3. Bij het nemen van een besluit over het verrekenen van het resultaat van de lagere levensverwachting met een eventueel volgende hogere inschatting van de levensverwachting vindt evenwichtige afweging plaats van de belangen van alle groepen gerechtigden.

Artikel 14.11 Wijziging indexatiebeleid

1. We kunnen het indexatiebeleid wijzigen.
2. Wijzigingen in het indexatiebeleid zijn direct van toepassing op de nog toe te kennen (toekomstige) indexaties van alle groepen gerechtigden.

Hoofdstuk 15 Kunnen we uw pensioen verlagen?

Als de financiële situatie van het pensioenfonds onvoldoende is (te lage dekkingsgraad), dan moeten we maatregelen nemen. Maar bij ons pensioenfonds kunnen we maar één ding doen: de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen. De werkgever zal namelijk niet meer betalen dan de overeengekomen maximale premie. Ook zal de werkgever niet meer bijstorten. Verder mag een pensioenfonds niet met betere beleggingsopbrengsten rekenen dan was voorzien. Door niet te indexeren zorgen we in ieder geval dat de dekkingsgraad niet verder verslechtert. Het enige middel dat dan overblijft om de dekkingsgraad te verbeteren is dus het verlagen van de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Het bestuur beslist of de pensioenaanspraken en pensioenrechten worden verlaagd en hoeveel deze worden verlaagd. Hiervoor hebben we een richtlijn vastgesteld. Bij het vaststellen van de verlagingrichtlijn hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. In dit hoofdstuk leest u hoe we de verlaging van de pensioenen vaststellen en welke voorwaarden daarbij gelden.

Artikel 15.1 Wat bedoelen we met bepaalde begrippen in dit hoofdstuk?

1. Dekkingsgraad:

Geeft een beeld van de financiële situatie van een pensioenfonds en wordt uitgedrukt in een percentage. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het pensioenvermogen) en de pensioenen die we nu en in de toekomst moeten betalen (pensioenverplichtingen).

2. Beleidsdekkingsgraad:

Bij deze dekkingsgraad berekenen we de pensioenverplichtingen op basis van de door De Nederlandsche Bank vastgestelde rentetermijnstructuur. Deze dekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.

3. Herstelplan:

Als aan het eind van een kalenderkwartaal de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad ligt die hoort bij het vereist eigen vermogen, dan moet een pensioenfonds volgens de wet binnen drie maanden een herstelplan indienen bij De Nederlandsche Bank.

In het herstelplan beschrijven we met welke maatregelen het vermogen van het pensioenfonds binnen 10 jaar naar verwachting weer op het niveau komt dat de beleidsdekkingsgraad boven de dekkingsgraad komt die hoort bij het vereist eigen vermogen.

Ligt de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen, dan beschrijven we in het herstelplan met welke maatregelen het vermogen van het pensioenfonds binnen 5 jaar naar verwachting weer op het niveau komt dat de beleidsdekkingsgraad boven de dekkingsgraad komt die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen.

4. Vereist eigen vermogen:

De omvang van het eigen vermogen waarover het pensioenfonds tenminste moet beschikken. De hoogte van het vereist eigen vermogen is afhankelijk van de hoogte van het risico dat we nemen bij de beleggingen.

5. Minimaal vereist eigen vermogen:

De ondergrens van het vereist eigen vermogen. Ligt de omvang van het eigen vermogen onder deze grens, dan spreken we van een dekkingstekort.

6. Incidentele indexatie:
Een indexatie die we toekennen om eerder gemiste indexaties te compenseren. We kunnen hem ook gebruiken om doorgevoerde verlagingen van pensioenaanspraken en pensioenrechten te herstellen.
7. Rentetermijn structuur:
Is een lijn die het verband weergeeft tussen de looptijd en de hoogte van de rente voor iedere mogelijke looptijd. Er zijn verschillende rentetermijnstructuren. De Nederlandsche Bank schrijft voor welke rentetermijnstructuur pensioenfondsen moeten gebruiken voor het berekenen van de beleidsdekkingsgraad.

Artikel 15.2 Op welke pensioenen is de verlaging van toepassing?

De verlaging is van toepassing op alle pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Als we de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlagen, dan is de verlaging gelijk voor alle groepen gerechtigden. Wie we daarmee bedoelen, leest u in hoofdstuk 2.

Artikel 15.3 Hoe bepalen we hoeveel we de pensioenen moeten verlagen?

1. Bij onze besluitvorming over verlaging van de pensioenaanspraken en pensioenrechten maken we gebruik van de verlagingsrichtlijn. Deze richtlijn staat op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/verlaging
2. Deze richtlijn is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:
 - de beleidsdekkingsgraad ligt onder de dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen; en
 - we hebben geen andere middel om binnen vijf jaar te komen op de dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen, of binnen tien jaar op de dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen.
3. Bij het besluit over de verlaging houden we rekening met de belangen van alle groepen gerechtigden.

Artikel 15.4 Wanneer verlagen we de pensioenen?

Als we de pensioenen verlagen, dan doen we dat op 1 april van een jaar.

Maar we kunnen besluiten om op een andere datum te verlagen.

Artikel 15.5 Welke procedure volgen we voordat we uw pensioen verlagen?

Eerst informeren we alle gerechtigden, de werkgever en De Nederlandsche Bank schriftelijk over het besluit om de opgebouwde pensioenen en pensioenuitkeringen te verlagen. Meer hierover leest u in artikel 16.2

Daarna wachten we nog tenminste één maand voordat we uw pensioen verlagen.

Artikel 15.6 Kunnen we een verlaging van uw pensioen later weer herstellen?

1. Hebben we in een jaar of in meer jaren de pensioenaanspraken en pensioenrechten verlaagd? Dan kunnen we besluiten om deze verlagingen te herstellen. Dit noemen we incidentele indexatie.
2. Dat kan alleen als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de TBI-dekkingsgraad. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

3. We mogen dan maximaal 1/5 deel van het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad en de TBI-dekkingsgraad gebruiken om doorgevoerde verlagingen te herstellen.
4. Als we besluiten om een verlaging te herstellen, dan geldt dit alleen voor u als uw pensioen bij ons is verlaagd.

Artikel 15.7 Wijziging verlagingsbeleid

We kunnen het verlagingsbeleid wijzigen.

Wijzigingen in het verlagingsbeleid zijn direct van toepassing op alle pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Deel IX Het geven van informatie

Hoofdstuk 16 Over uw en onze informatieplicht

In diverse situaties krijgt u informatie van ons. In sommige gevallen moet u ons informatie geven. En ook moet uw werkgever ons over sommige zaken informeren. In dit hoofdstuk leest u wie welke informatie moet geven.

Artikel 16.1 Welke informatie moet u ons geven?

1. Woont u in Nederland en vindt één van de volgende gebeurtenissen plaats? Dan krijgen we hierover informatie van de Basisregistratie Personen (BRP). U hoeft niets te doen.
 - U en uw partner trouwen of gaan een geregistreerd partnerschap aan.
 - U en uw partner beëindigen het huwelijk of geregistreerd partnerschap.
 - Uw partner is overleden.
2. Vindt één van de volgende gebeurtenissen plaats? Dan moet u dit direct via 'Mijn pensioen' aan ons doorgeven.
 - U en uw partner hebben een gezamenlijke huishouding en voldoen aan de voorwaarden genoemd in artikel 5.1.
 - U en uw partner beëindigen de gezamenlijke huishouding.
3. Om in aanmerking te komen voor wezenpensioen, moet(en) uw achterblijvende partner of kind(eren) het wezenpensioen aanvragen na uw overlijden.
4. Woont u niet in Nederland? En vindt één van de gebeurtenissen die hierboven worden genoemd plaats? Dan moet u dit direct schriftelijk of via 'Mijn pensioen' aan ons doorgeven. Een verhuizing naar of in het buitenland moet u ook via 'Mijn pensioen' aan ons doorgeven. Woont u niet in Nederland en krijgt u pensioen van ons? Dan moet u ons jaarlijks een schriftelijk bewijs 'van in leven zijn' opsturen.
5. Verder moet u ons alle informatie en documenten sturen die we nodig hebben voor de uitvoering van Pensioenreglement 2014. We laten u weten wanneer u die moet opsturen. Krijgen we deze informatie niet of niet op tijd? Of is de informatie niet juist of niet volledig? Dan kunnen we de volgende maatregelen nemen:
 - Zolang we de informatie niet hebben gekregen die we nodig hebben, betalen we uw pensioen niet of later.
 - Pensioen dat we onterecht aan u hebben betaald, eisen we terug. Of we verrekenen het met andere bedragen die we aan u moeten betalen.
6. We zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen die ontstaan doordat u zich niet heeft gehouden aan de verplichting om informatie te sturen in de situaties die in dit artikel staan genoemd.

Artikel 16.2 Welke informatie krijgt u van ons?

Welke informatie krijgt u van ons als u deelnemer wordt?

1. Als u deelnemer bij ons bent geworden, krijgt u binnen drie maanden na de start van uw deelnemerschap van ons de volgende informatie:
 - De inhoud van de pensioenregeling.

- Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
- Andere onderwerpen die op basis van de Pensioenwet vereist zijn.

Welke informatie krijgt u vervolgens van ons?

2. Zolang u deelnemer bent krijgt u ieder jaar van ons een overzicht met de volgende informatie:
 - De hoogte van de pensioenaanspraken die u tot nu toe heeft opgebouwd.
 - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
 - De aangroei van uw opgebouwde pensioen in het vorige kalenderjaar. Dit wordt waardeangroei of factor A genoemd.
3. Verandert de inhoud van de pensioenovereenkomst en leidt deze verandering tot een wijziging van het pensioenreglement? Dan krijgt u binnen drie maanden nadat deze wijziging is ingegaan informatie van ons over de inhoud van deze wijziging. Wilt u een kopie van het aangepaste pensioenreglement? Dan kunt u die via onze website downloaden.

Welke informatie krijgt u van ons als u met pensioen gaat?

4. Uiterlijk zes maanden voordat u uw AOW-leeftijd bereikt, krijgt u van ons een pensioeninformatiebrief. Daarin staat informatie over de keuzemogelijkheden die u heeft met betrekking tot uw pensioen. Is uw pensioenrichtleeftijd 68 jaar? Dan krijgt u deze brief uiterlijk zes maanden voordat u deze leeftijd bereikt. Meer hierover leest u in hoofdstuk 8.
5. Vóór uw eerste pensioenbetaling, krijgt u van ons een bewijs met de volgende informatie:
 - De definitief vastgestelde hoogte van uw ouderdomspensioen.
 - De definitief vastgestelde aanspraak op partnerpensioen.
 - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
 Dit bewijs wordt de pensioenuitkeringsbrief genoemd.

Welke informatie krijgt u vervolgens van ons?

6. Bent u gepensioneerd, dan krijgt u ieder jaar van ons een overzicht met de volgende informatie:
 - De hoogte van uw ouderdomspensioen.
 - De aanspraak op partnerpensioen.
 - De overige aanspraken (indien van toepassing).
 - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Welke informatie krijgt u van ons als u gewezen deelnemer wordt?

7. Als gewezen deelnemer krijgt u van ons een overzicht met de volgende informatie:
 - De hoogte van uw pensioenaanspraken die we op de beëindigingsdatum hebben vastgesteld.
 - Hoe we de koopkracht van uw pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.
 - Informatie die in uw situatie van belang is, zoals informatie over waardeoverdracht. Meer hierover leest u in hoofdstuk 10.
 - Het vervallen van een heel klein pensioen als dat van toepassing is. Meer hierover leest u in artikel 11.5.

Welke informatie krijgt u vervolgens van ons?

8. Bent u gewezen deelnemer, dan krijgt u ten minste één keer in de vijf jaar van ons de volgende informatie:
- De hoogte van uw pensioenaanspraken.
 - Hoe we de koopkracht van uw pensioenaanspraken proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Welke informatie krijgt uw ex-partner van ons na beëindiging van uw partnerrelatie?

9. Heeft uw ex-partner een aanspraak op bijzonder partnerpensioen, dan krijgt uw ex-partner na de beëindiging van uw partnerrelatie van ons een opgave van deze aanspraak en informatie over hoe we de koopkracht van deze aanspraak proberen te behouden.

Ook informeren we u en uw ex-partner over de mogelijkheid om uw opgebouwde ouderdomspensioen onderling te verdelen.

Welke informatie krijgt uw ex-partner vervolgens van ons?

10. Zolang uw ex-partner nog geen pensioen van ons krijgt uitbetaald, krijgt uw ex-partner ten minste één keer in de vijf jaar van ons een overzicht met de volgende informatie:
- De aanspraak op bijzonder partnerpensioen en op verevend ouderdomspensioen, als dit van toepassing is.
 - Hoe we de koopkracht van deze pensioenaanspraken proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

Welke informatie krijgen andere belanghebbenden van ons?

11. Na uw overlijden krijgen de volgende personen van ons een overzicht:
- Uw partner met recht op partnerpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 5.
 - Uw ex-partner met recht op bijzonder partnerpensioen. Meer hierover leest u in artikel 13.7. Is sprake van een verevend ouderdomspensioen? Dan krijgt uw ex-partner informatie over de beëindiging daarvan.
 - uw kind(eren) met recht op wezenpensioen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 6.

Daarnaast krijgen zij informatie over hoe we de koopkracht van hun pensioen proberen te behouden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 14.

12. Daarna krijgen zij ieder jaar van ons een overzicht met deze informatie.

Informeren over verlaging pensioenaanspraken en pensioenrechten

13. Als we besluiten om de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verlagen, informeren wij alle aanspraak- en pensioengerechtigden en de werkgever schriftelijk over dit besluit. Daarbij zullen we aangeven wat de gevolgen voor u persoonlijk zijn. Meer informatie over verlaging van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten leest u in hoofdstuk 15.

Informeren over vermindering premiebetaling door uw werkgever

14. Als uw werkgever besluit om minder of geen werkgeversbijdrage meer te betalen, dan informeren we alle deelnemers schriftelijk over dit besluit. Daarbij zullen we duidelijk maken wat de gevolgen voor u zijn.

15. Besluit uw werkgever later om de gemiste premie alsnog helemaal of gedeeltelijk te betalen? Dan sturen we alle benadeelden een bericht. Daarbij zullen we duidelijk maken wat de gevolgen voor u zijn. Meer informatie over vermindering van premiebetaling leest u in artikel 7.5.

Artikel 16.3 Welke informatie krijgen we van uw werkgever?

Uw werkgever geeft ons de informatie over uw dienstverband die van belang is voor de uitvoering van de pensioenregeling.

Artikel 16.4 Welke informatie kunt u bij ons opvragen?

1. U kunt een overzicht van uw pensioenaanspraken of pensioenrechten vinden op de website van het pensioenfonds bij 'Mijn pensioen'.
2. Verder kunt u onder meer de volgende informatie bij ons opvragen:
 - het pensioenreglement;
 - de statuten;
 - het jaarverslag en de jaarrekening;
 - de uitvoeringsovereenkomst (de overeenkomst tussen de werkgever en ons over de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst);
 - het Reglement AOW-compensatie. Dit document is van toepassing voor deelnemers en gewezen deelnemers die voor de bank in het buitenland hebben gewerkt.

Deze documenten kunt u ook vinden op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/downloads

Deel X

Als u het niet met ons eens bent

Hoofdstuk 17 Klachten en geschillen

Het kan voorkomen dat u niet tevreden bent over de manier waarop u door ons bent behandeld. Dan spreken we van een klacht. Bent u het niet eens over de toepassing van de pensioenregeling of een beslissing van ons? Dan spreken we van een geschil. In dit hoofdstuk leest u wat u in zo'n geval kunt doen.

Artikel 17.1 Is er sprake van een klacht?

1. Bent u niet tevreden over de manier waarop u door ons behandeld bent? Dan kunt u een klacht indienen bij ons. Dit doet u schriftelijk en daarbij moet u duidelijk aangeven waarover uw klacht gaat.
2. Om klachten te behandelen hebben we een Reglement interne klachtenprocedure vastgesteld. Dit reglement staat op onze website www.abnamropensioenfonds.nl. Op uw verzoek sturen we u het reglement toe.
3. Nadat we uw klacht hebben ontvangen, krijgt u binnen vier weken een schriftelijke reactie van ons. Bent u het vervolgens niet eens met onze beslissing? Dan kunt u binnen zes weken in beroep bij de Klachtencommissie van het pensioenfonds.
4. Heeft de interne klachtenprocedure niet tot een bevredigende oplossing voor u geleid? Dan kunt u een brief sturen naar de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman kan dan bemiddelen.

Artikel 17.2 Is er sprake van een geschil?

1. Bent u het niet eens met onze uitleg van het pensioenreglement of beslissing waardoor u minder krijgt dan waarop u denkt recht te hebben? Dan kunt u een bezwaar indienen bij ons. Dit doet u schriftelijk en daarbij moet u duidelijk aangeven waar u bezwaar tegen heeft.
2. Om geschillen te behandelen hebben we een Reglement interne geschillenprocedure vastgesteld. Dit reglement staat op onze website www.abnamropensioenfonds.nl. Op uw verzoek sturen we u het reglement toe.
3. Nadat we uw bezwaarschrift hebben ontvangen, krijgt u binnen zes weken een schriftelijke reactie van ons. Bent u het vervolgens niet eens met onze beslissing? Dan kunt u binnen zes weken in beroep bij de Commissie van Beroep van het pensioenfonds.
4. Heeft de geschillenprocedure niet tot een bevredigende oplossing voor u geleid? Dan kunt u een brief sturen naar de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman kan dan bemiddelen. Of u kunt het geschil voorleggen aan de burgerlijke rechter.

Artikel 17.3 Hardheidsclausule

Soms kan de toepassing van dit pensioenreglement leiden tot een situatie die in strijd is met de redelijkheid en de billijkheid. In deze bijzondere situatie kunnen we afwijken van de bepalingen in dit pensioenreglement. De afwijking mag niet in strijd zijn met de wet- en regelgeving en moet passen binnen de opzet en het doel van het pensioenfonds.

Artikel 17.4 Wat gebeurt er in een situatie die niet in dit pensioenreglement is beschreven?

Is er volgens ons sprake van een bijzonder geval of een bijzondere situatie? En wordt uit het reglement of de statuten niet duidelijk wat er moet gebeuren? Dan nemen we een beslissing op basis van redelijkheid en billijkheid. Deze beslissing mag niet in strijd zijn met de wet- en regelgeving.

XI

Uitbetaling van pensioenen

Hoofdstuk 18 Betaling van het pensioen

In dit hoofdstuk leest u hoe we uw pensioen uitbetalen en welke informatie we daarvoor nodig hebben.

Artikel 18.1 Aan wie betalen we pensioen?

1. We betalen pensioen aan degene die daar recht op heeft:
 - Ouderdomspensioen en eventueel tijdelijk ouderdomspensioen aan u. Dit geldt ook als u recht heeft op ongehuwdenpensioen.
 - Verevend deel van uw ouderdomspensioen aan uw ex-partner.
 - Partnerpensioen aan uw partner.
 - Bijzonder partnerpensioen aan uw ex-partner
 - Zelfstandig recht op pensioen (conversie) aan uw ex-partner.
 - Wezenpensioen aan uw kind.
2. Als uw kind nog minderjarig is, dan betalen we het wezenpensioen aan de overgebleven ouder, stiefouder of voogd van het kind. We betalen het wezenpensioen aan uw minderjarige kind als uw kind dit samen met de overgebleven ouder, stiefouder of voogd aan ons vragen.

Artikel 18.2 Hoe betalen we uw pensioen?

1. We betalen uw pensioen per maand. Uiterlijk voor het einde van de maand.
2. Op uw pensioenuitkering houden we belastingen, heffingen en eventueel andere inhoudingen in waartoe we op grond van wet- en regelgeving verplicht zijn.
3. We betalen uw pensioen in euro's op een bankrekening in Nederland.
4. Wilt u dat we uw pensioen betalen op een bankrekening in het buitenland? Dat kan. We kunnen besluiten dat u daarvoor kosten moet betalen. Die brengen we dan in mindering op het pensioen dat we aan u betalen.

Artikel 18.3 Wanneer betalen we uw pensioen niet uit?

1. We mogen besluiten om uw pensioen niet of later te betalen in de volgende situaties:
 - Als we de informatie of documenten die we nodig hebben voor de uitvoering van de pensioenregeling en waar we om gevraagd hebben niet of niet op tijd krijgen. Of als de informatie of documenten niet juist of niet volledig zijn.
 - Als we uw adres of uw IBAN niet hebben.
 - Als u in het buitenland woont en u het jaarlijkse, schriftelijke 'bewijs van in leven zijn' niet of niet op tijd naar ons opstuurt.
2. Pas als we de gevraagde informatie en documenten hebben gekregen en deze zijn volledig en juist, dan betalen we uw pensioen alsnog uit.

Artikel 18.4 Kunnen we pensioen van u terugvragen?

Hebben we pensioen aan u betaald waarop u geen recht had? Dan mogen we dat direct terugvragen. Wat we teveel betaald hebben mogen we verrekenen met het pensioen dat we nog aan u moeten uitbetalen.

Artikel 18.5 Kan uw pensioen vervallen?

1. Zolang u leeft vervalt uw pensioen niet en blijven de niet betaalde pensioenen voor u beschikbaar.
2. Dit geldt ook voor het pensioen voor uw partner, uw ex-partner en uw kinderen.

Deel XII

Overige bepalingen

Hoofdstuk 19 Pensioenbestemming behouden

Afkoop van uw pensioenaanspraak of pensioenrecht is beperkt toegestaan. Daarover gaat hoofdstuk 11. Daarnaast mag u uw pensioenaanspraak of uw pensioenrecht niet aan een ander overdragen, er afstand van doen of verpanden. Als u dat toch wilt doen, dan werken we daar niet aan mee. Op deze verboden handelingen zijn volgens de Pensioenwet vijf uitzonderingen. In dit hoofdstuk leest u wat die uitzonderingen zijn.

Artikel 19.1 Mag u uw pensioen aan een ander overdragen?

1. U mag pensioenaanspraken en pensioenrechten op basis van wet- en regelgeving en dit pensioenreglement niet aan een ander overdragen. Een eventuele overdracht is nietig. Dat betekent dat de overdracht niet is gebeurd.
2. Op deze regel bestaan de volgende uitzonderingen:
 - Gaat u in het buitenland wonen? Dan krijgt u van de Belastingdienst een zogenoemde conserverende aanslag. Voor het betalen van deze belastingaanslag geeft de Belastingdienst u uitstel. Om uitstel van betaling te krijgen moet u de Belastingdienst een zekerheidsrecht geven. Dit doet u door uw pensioenaanspraak te verpanden aan de Belastingdienst.
 - Eindigt uw huwelijk of partnerrelatie? Dan kunnen u en uw ex-partner afspraken maken over de verdeling van uw ouderdomspensioen. Dit kan op de volgende manieren:
 - a. Uw ex-partner krijgt recht op een deel van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd tijdens uw relatie. Dit recht is vastgelegd in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding. Meer hierover leest u in de artikelen 13.8 tot en met 13.14.
 - b. U verdeelt uw ouderdomspensioen na een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of door beëindiging van uw geregistreerd partnerschap volgens het huwelijksvermogensrecht zoals dat van toepassing was vóór 1 mei 1995. U wijst in dat geval uw ex-partner respectievelijk uw huidige partner aan als ontvanger van (een deel van) uw ouderdomspensioen. Dit noemen we verrekenen.
 - c. U verdeelt uw ouderdomspensioen na een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of door beëindiging van uw geregistreerd partnerschap volgens het huwelijksvermogensrecht zoals dat van toepassing was vóór 1 mei 1995. U draagt een deel van uw ouderdomspensioen over aan uw ex-partner respectievelijk uw huidige partner, waardoor zij een zelfstandig recht krijgen.
 - Heeft u een ex-partner met een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan kan uw ex-partner deze aanspraak overdragen aan een eerdere ex-partner of aan uw huidige partner. Uw ex-partner moet deze overdracht bij een notaris vastleggen. Een dergelijke afspraak is alleen geldig als we verklaren bereid te zijn om het afwijkende pensioenrisico te accepteren. De overdracht kan daarna niet meer worden teruggedraaid.

Hoofdstuk 20 Aanpassen van het pensioenreglement

Als de werkgever met de vakbonden nieuwe afspraken maakt over pensioen, wijzigt de pensioenovereenkomst. We moeten dan het pensioenreglement in lijn daarmee aanpassen. Dit is ook het geval als de uitvoeringsovereenkomst wijzigt. Ook kan wetgeving of een opmerking van De Nederlandsche Bank aanleiding zijn om het pensioenreglement aan te passen.

In de statuten en de uitvoeringsovereenkomst staan de regels waar we ons aan moeten houden als we het pensioenreglement aanpassen.

Artikel 20.1 Wanneer passen we het pensioenreglement aan?

1. We passen het pensioenreglement in de volgende situaties aan:
 - Als de pensioenovereenkomst wijzigt.
 - Als de uitvoeringsovereenkomst wijzigt.
 - Als wet-of regelgeving dit noodzakelijk maakt.

De pensioenovereenkomst wijzigt

2. We passen het pensioenreglement aan als de pensioenovereenkomst wijzigt en als aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - De gewijzigde bepalingen in de pensioenovereenkomst zijn niet in strijd met de wet- en regelgeving.
 - We vinden dat we de gewijzigde bepalingen in redelijkheid kunnen uitvoeren.
 - Inspraak van belanghebbenden bij wijziging van de pensioenovereenkomst heeft plaatsgevonden.
 - De financiële situatie van het pensioenfonds de wijziging van het pensioenreglement toelaat.

De uitvoeringsovereenkomst wijzigt

3. We passen het pensioenreglement aan als de uitvoeringsovereenkomst wijzigt en als aan de volgende voorwaarde is voldaan:
 - De gewijzigde bepalingen in de uitvoeringsovereenkomst zijn niet in strijd met de geldende wet- en regelgeving.

Wet- en regelgeving maken aanpassing noodzakelijk

4. We passen het pensioenreglement aan als dat moet door nieuwe of veranderde wet- of regelgeving. Of als De Nederlandsche Bank een opmerking maakt die aanpassing van het pensioenreglement noodzakelijk maakt.

Artikel 20.2 Welke procedure geldt als we het reglement willen aanpassen?

1. Hebben de aanpassingen geen invloed op de aard of de omvang van de pensioenaanspraken? Dan beslissen we zelfstandig over de aanpassingen binnen de grenzen die de statuten daarvoor stellen.
2. Hebben de aanpassingen wel invloed op de aard of de omvang van de pensioenaanspraken? Dan informeren we eerst de partijen die de pensioenovereenkomst vaststellen. De pensioenovereenkomst moet dan ook worden gewijzigd.
3. Hebben de betrokken partijen de pensioenovereenkomst niet gewijzigd binnen de termijn die de wetgever of toezichthouder heeft vastgesteld? Dan beslissen we zelfstandig over de noodzakelijke aanpassingen in het pensioenreglement. We informeren de betrokken partijen van te voren over het voorgenomen besluit.

Artikel 20.3 Wanneer gaat een wijziging in?

We bepalen de datum waarop een wijziging in dit pensioenreglement ingaat.

Artikel 20.4 Voor wie gelden de wijzigingen?

Een wijziging geldt voor iedereen die pensioenaanspraken en pensioenrechten heeft op basis van dit pensioenreglement. Dit is alleen anders als uit de tekst van het gewijzigde pensioenreglement uitdrukkelijk blijkt dat de wijziging niet voor u geldt.

Hoofdstuk 21 Verwerking van persoonsgegevens

Voor de uitvoering van de pensioenovereenkomst en de diensten die wij u als deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde leveren, zoals omschreven in dit pensioenreglement, verwerken wij uw persoonsgegevens. Het pensioenfonds is verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van uw persoonsgegevens.

Artikel 21.1 Privacy Statement

Wij verwerken uw persoonsgegevens in overeenstemming met:

- toepasselijke wetgeving voor het verwerken van persoonsgegevens, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming;
- de bepalingen in het Privacy Statement van het pensioenfonds. U vindt het Privacy Statement op onze website www.abnamropensioenfonds.nl/privacy-statement. In dit document leest u welke persoonsgegevens wij verzamelen, hoe wij deze verwerken en welke rechten u daarbij hebt.

Bijlage 1 Ruilfactoren

In het reglement leest u over de keuzemogelijkheden die u heeft als u met pensioen gaat. Bij elke keuze berekenen we wat de invloed van die keuze is op de hoogte van uw pensioen. Voor die berekening gebruiken we een factor. Deze factor noemen we 'ruilfactor'.

In deze bijlage (A t/m G) staan de ruilfactoren voor de keuzemogelijkheden waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 8 Keuzemogelijkheden.

Onder I staan de factoren waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 9 Einde van uw deelnemerschap.

Hoe stellen we de ruilfactoren vast?

Het bestuur stelt de factoren telkens voor een kalenderjaar vast. Daarbij houden we ons aan de volgende uitgangspunten:

- De door het pensioenfonds gehanteerde actuariële grondslagen van 31 december van het voorlaatste jaar. Met actuariële grondslagen bedoelen we onder meer de economische rente¹, de sterftkansen en frequenties van gehuwd zijn.
- Collectieve actuariële gelijkwaardigheid.
- Gelijke factoren voor mannen en vrouwen.
- Relevante wet- en regelgeving.

Leeswijzer bijlage 1

Bij de berekening van uw definitieve pensioen verwerken we uw keuzes in onderstaande volgorde:

1. Aankoop tijdelijk ouderdomspensioen;
2. Eerder of later uw ouderdomspensioen laten ingaan;
3. Pensioen op twee levens (*keuze 4 en 5 zijn dan niet van toepassing*);
4. Partnerpensioen uitruilen voor hoger ouderdomspensioen of omgekeerd;
5. Ouderdomspensioen in hoogte laten variëren.

De ruilfactoren in deze bijlage gelden voor 2019. Gaat u met pensioen? Dan gelden voor u de ruilfactoren voor het jaar waarin u met pensioen gaat.

De factoren in deze bijlage zijn afgerond tot 3 cijfers achter de komma. Bij het vaststellen van uw aanspraken na uitruil gebruiken we de niet afgeronde ruilvoet. Dit heeft tot gevolg dat de definitieve uitkomst kan afwijken.

De factoren die we gebruiken zijn gebaseerd op uw werkelijke leeftijd in maanden nauwkeurig op de feitelijke pensioendatum. Is de leeftijd waarop u uw pensioen wilt laten ingaan niet exact hetzelfde als de leeftijd die in de tabel vermeld staat? Dan kunt u de berekening in de pensioenplanner maken. U vindt de pensioenplanner in 'Mijn pensioen' op de website van het pensioenfonds.

De tabellen in deze bijlage (A t/m I) zijn van toepassing op pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 68 jaar.

¹ Economische rente: rente die is afgeleid van de actuele rentetermijnstructuur

A. Tijdelijk ouderdomspensioen om gemis aan AOW-pensioen op te vangen.

Laat u uw ouderdomspensioen eerder ingaan dan dat u AOW-pensioen krijgt? Dan kunt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een tijdelijk ouderdomspensioen. Meer hierover leest u in artikel 8.3.

Dit tijdelijk ouderdomspensioen gaat in op dezelfde dag dat uw ouderdomspensioen ingaat en eindigt op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-leeftijd bereikt. Dit is de AOW-leeftijd die geldt op uw feitelijke pensioendatum.

De ruilfactoren zijn per leeftijdscategorie vastgesteld, zoals in de AOW-wetgeving.

Het tijdelijk ouderdomspensioen dat u na uitruil maximaal kunt krijgen is twee keer het AOW-bedrag voor één gehuwde inclusief vakantiegeld.

Ruilfactoren voor tijdelijk pensioen tot de eerste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat

Leeftijd feitelijke pensioendatum	66 ⁴	66 ⁸	67	67 ³
57			1,487	1,454
58			1,667	1,625
59			1,894	1,840
60			2,187	2,116
61		2,727	2,581	2,482
62	3,604	3,353	3,135	2,991
63	4,750	4,324	3,971	3,742
64	6,883	6,030	5,368	4,960
65	12,227	9,792	8,169	7,268
66	49,656	24,851	16,583	13,276
67				67,396

*66⁸ betekent een AOW leeftijd van 66 jaar en 8 maanden.

Voorbeeld:

Is uw AOW-leeftijd 66 jaar en acht maanden en wilt u uw pensioen op de leeftijd van 65 jaar laten ingaan? Dan kunt u kiezen voor een tijdelijk ouderdomspensioen dat eindigt op de eerste dag van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat. Dan geldt voor u de ruilfactor 9,792. Dat betekent dat u in ruil voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen vanaf uw 65^e jaar tot de eerste van de maand waarin uw AOW-pensioen ingaat een tijdelijk ouderdomspensioen krijgt van € 9.792 per jaar (€ 1.000 * 9,792).

B. Ouderdomspensioen eerder laten ingaan

Wilt u uw ouderdomspensioen eerder laten ingaan dan op leeftijd 68 jaar? Dan verlagen we het ouderdomspensioen waarop u jaarlijks recht hebt, door dit pensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Vervroeging is mogelijk vanaf de maand waarin u 57 jaar wordt. Uw pensioen gaat altijd in op de eerste van de maand.

We berekenen eerst het gevolg van uw keuze om een tijdelijk ouderdomspensioen te krijgen. Daarna berekenen we het gevolg van eerder met pensioen gaan.

De aanspraak op partnerpensioen en wezenpensioen is gelijk aan wat u tot uw feitelijke pensioendatum heeft opgebouwd. Deze aanspraken zijn lager dan wanneer u tot uw 68^e jaar pensioen zou opbouwen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
57	0,577
58	0,602
59	0,629
60	0,659
61	0,690
62	0,725
63	0,762
64	0,802
65	0,845
66	0,893
67	0,944
68	1,000

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen op leeftijd 64 jaar wilt laten ingaan, dan is de ruilfactor 0,802. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 ouderdomspensioen per jaar vanaf uw 64^e jaar ouderdomspensioen krijgt van € 802 per jaar ($€ 1.000 * 0,802$).

C. Ouderdomspensioen later laten ingaan

Wilt u uw ouderdomspensioen later laten ingaan dan op leeftijd 68 jaar? Dan verhogen we het ouderdomspensioen waarop u jaarlijks recht hebt, door dit pensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Let op: Hoe langer u uitstelt, hoe hoger uw pensioen wordt. Maar het mag niet hoger worden dan uw pensioengevend salaris. Mag uw pensioen niet verder stijgen? Dan kunt u niet langer uitstellen. We gaan dan het ouderdomspensioen aan u betalen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
68	1,000
69	1,062
70	1,131
71	1,209
72	1,296

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen op leeftijd 69 jaar wilt laten ingaan, dan is de ruilfactor 1,062. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen vanaf uw 69^e jaar ouderdomspensioen krijgt van € 1.062 per jaar ($€ 1.000 * 1,062$).

D. Partnerpensioenen uitruilen voor hoger ouderdompensioenen

Wilt u (een deel van) het partnerpensioenen uitruilen voor een hoger ouderdompensioenen? Dan berekenen we de uitruil door het partnerpensioenen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Als u ook kiest voor eerder of later met pensioen gaan, dan berekenen we eerst het gevolg van deze keuze. Daarna berekenen we het gevolg van de uitruil op uw pensioen. De volgorde waarin uw keuzes worden verwerkt zijn opgenomen in de inleiding van Bijlage 1.

De uitruil heeft geen invloed op de hoogte van het wezenpensioen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
57	0,185
58	0,192
59	0,200
60	0,207
61	0,215
62	0,224
63	0,232
64	0,242
65	0,251
66	0,261
67	0,272
68	0,283
69	0,294
70	0,306
71	0,318
72	0,332

Voorbeeld:

Als u uw ouderdompensioen op leeftijd 60 jaar wilt laten ingaan en u wilt (een deel) van het partnerpensioen omzetten in extra ouderdompensioen, dan is de ruilfactor 0,207. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar partnerpensioen vanaf uw 60^e jaar extra ouderdompensioen krijgt van € 207 ($€ 1.000 * 0,207$).

E. Ouderdomspensioen uitruilen voor hoger partnerpensioen

Wilt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen?
Dan berekenen we de uitruil door het ouderdomspensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Als u ook kiest voor eerder of later met pensioen gaan, dan berekenen we eerst het gevolg van deze keuze. Daarna berekenen we het gevolg van de uitruil op uw pensioen. De volgorde waarin uw keuzes worden verwerkt zijn opgenomen in de inleiding van Bijlage 1.

De uitruil heeft geen invloed op de hoogte van het wezenpensioen.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ruilfactor
57	5,391
58	5,197
59	5,009
60	4,824
61	4,647
62	4,473
63	4,304
64	4,141
65	3,982
66	3,829
67	3,682
68	3,539
69	3,401
70	3,269
71	3,140
72	3,016

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen op leeftijd 60 jaar wilt laten ingaan en u wilt een deel van het ouderdomspensioen omzetten in extra partnerpensioen, dan is de ruilfactor 4,824. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen € 4.824 per jaar ($€ 1.000 * 4,824$) extra partnerpensioen krijgt. Dit pensioen krijgt uw partner als u na uw pensionering overlijdt.

F. Pensioen op twee levens

Volgens de standaard regel blijft u na het overlijden van uw partner dezelfde pensioenbetaling krijgen. Overlijdt u, dan krijgt uw partner minder pensioen.

Als u wilt dat het geen verschil maakt wie van u beiden het eerst overlijdt, dan kunt u kiezen voor pensioen op twee levens. Meer hierover leest u in artikel 8.8.

We zetten het ouderdomspensioen en het partnerpensioen ieder apart om. Eerst voor een pensioen voor de periode dat u beiden leeft. Daarna voor een pensioen voor de periode dat één van u beiden is overleden.

Als u ook kiest voor eerder of later met pensioen gaan, dan berekenen we eerst het gevolg van deze keuze. Daarna berekenen we het gevolg van de uitruil op uw pensioen. De volgorde waarin uw keuzes worden verwerkt zijn opgenomen in de inleiding van Bijlage 1.

Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Ouderdomspensioen	Ouderdomspensioen	Partnerpensioen	Partnerpensioen
	2 levens	1 leven	2 levens	1 leven
57	0,903	0,677	0,167	0,126
58	0,899	0,675	0,173	0,130
59	0,896	0,672	0,179	0,134
60	0,892	0,669	0,185	0,139
61	0,888	0,666	0,191	0,143
62	0,884	0,663	0,198	0,148
63	0,880	0,660	0,204	0,153
64	0,876	0,657	0,211	0,159
65	0,871	0,653	0,219	0,164
66	0,866	0,650	0,226	0,170
67	0,861	0,646	0,234	0,175
68	0,856	0,642	0,242	0,181
69	0,851	0,638	0,250	0,188
70	0,846	0,634	0,259	0,194
71	0,840	0,630	0,268	0,201
72	0,834	0,626	0,277	0,207

Voorbeeld:

Als u op leeftijd 57 jaar uw pensioen wilt laten ingaan en u heeft een ouderdomspensioen van € 1.000 en een partnerpensioen van € 700 en u wilt een pensioen op twee levens dan gaat de berekening als volgt:

Zolang u beiden leeft, krijgt u: € 1.020 $((0,903 * € 1.000) + (0,167 * € 700))$.

Nadat één van u beiden is overleden krijgt de ander: € 765 $((0,677 * € 1.000) + (0,126 * € 700))$.

Heeft uw ex-partner recht op een deel van uw ouderdomspensioen? Dan houden we dit deel in op het uit te betalen bedrag, zolang u leeft.

G. Variatie in hoogte van uw pensioen

Wilt u eerst een periode een hoger pensioen en daarna een lager pensioen? U kunt kiezen om de eerste vijf jaar of tien jaar na uw pensionering een hogere pensioenuitkering te krijgen en daarna een lagere uitkering. Of andersom: eerst een lager pensioen en daarna een hoger pensioen? Daarvoor geldt dat de laagste uitkering 75% van de hoogste uitkering is.

Wilt u ook één van de hierna genoemde keuzes maken?

- Vervroeging of uitstel van uw pensioen.
- Uitruil van een deel van uw ouderdomspensioen voor een hoger partnerpensioen.
- Uitruil van (een deel van) het partnerpensioen voor een hoger ouderdomspensioen.

Dan berekenen we eerst de gevolgen van deze keuzes. Daarna berekenen we het gevolg van uw keuze om ouderdomspensioen in hoogte te laten variëren. De volgorde waarin uw keuzes worden verwerkt zijn opgenomen in de inleiding van Bijlage 1.

De keuze om uw ouderdomspensioen in hoogte laten variëren heeft geen invloed op de hoogte van het partnerpensioen en wezenpensioen.

G.1 Hoog – laag omzettingsfactoren

100 – 75% Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	Aantal jaar eerste periode	
	5 jaar	10 jaar
57	1,250	1,181
58	1,248	1,177
59	1,245	1,174
60	1,243	1,170
61	1,241	1,166
62	1,238	1,162
63	1,235	1,157
64	1,232	1,153
65	1,229	1,148
66	1,226	1,143
67	1,222	1,137
68	1,218	1,132
69	1,214	1,126
70	1,210	1,120
71	1,205	1,114
72	1,200	1,107

Voorbeeld:

Als u uw ouderdomspensioen wilt laten ingaan op leeftijd 57 jaar en u wilt de eerste vijf jaar een hoger pensioen dan daarna? Dan is de ruilfactor 1,250. Dat wil zeggen dat u vanaf uw 57^e jaar € 1.250 per jaar ouderdomspensioen krijgt, in plaats van €1.000 per jaar. En vanaf uw 62^e jaar € 937 per jaar (75% van het ouderdomspensioen dat u de eerste vijf jaar na uw pensionering krijgt) in plaats van € 1.000 per jaar.

G.2 Laag – hoog omzettingsfactoren

75 - 100%	Aantal jaar eerste periode	
Leeftijd op de feitelijke pensioendatum	5 jaar	10 jaar
57	1,053	1,107
58	1,054	1,110
59	1,056	1,114
60	1,058	1,117
61	1,059	1,121
62	1,061	1,125
63	1,063	1,129
64	1,066	1,133
65	1,068	1,138
66	1,071	1,143
67	1,073	1,148
68	1,076	1,154
69	1,079	1,160
70	1,083	1,167
71	1,087	1,174
72	1,091	1,181

Voorbeeld:

Als u uw ouderdompensioen wilt laten ingaan op leeftijd 57 jaar en u wilt de eerste vijf jaar een lager pensioen dan daarna? Dan is de ruilfactor 1,053. Dat wil zeggen dat u vanaf uw 57^e jaar per jaar voor iedere € 1.000 € 790 per jaar ouderdompensioen krijgt ($75\% * 1,053 * € 1.000$) van het ouderdompensioen dat u de eerste vijf jaar na uw pensionering krijgt. En vanaf uw 62^e jaar krijgt u € 1.053 in plaats van € 1.000 per jaar.

H. Omzetting prepensioen 62 – 65 naar extra ouderdomspensioen

Heeft u na de collectieve waardeoverdracht van Stichting Pensioenfonds Fortis Bank Nederland naar ons een aanspraak op prepensioen? En besluit u om uw prepensioen niet in te laten gaan op de eerste dag van de maand waarin u 62 jaar wordt? Of kiest u ervoor om uw ouderdomspensioen eerder te laten ingaan?

In beide situaties zetten wij uw aanspraak op prepensioen eerst om in extra ouderdomspensioen door uw aanspraak te vermenigvuldigen met de omzettingfactor. Dit pensioen wordt vervolgens herrekend naar de feitelijke pensioendatum.

Pensioenrichtleeftijd	Omzettingfactor
68 jaar	0,193

Voorbeeld:

Als u uw prepensioen niet op leeftijd 62 jaar wilt laten ingaan en u hebt ouderdomspensioen met pensioenrichtleeftijd 68 jaar, dan is de ruilfactor 0,193. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar prepensioen die u tussen uw 62^e en 65 jaar zou krijgen vanaf uw 68^e levenslang extra ouderdomspensioen krijgt van € 193 per jaar ($€ 1.000 * 0,193$).

I. Ouderdomspensioen uitruilen voor hoger partnerpensioen bij einde deelnemerschap

Wilt u op het moment dat uw deelnemerschap aan de pensioenregeling eindigt een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger partnerpensioen? Dan verlagen we het ouderdomspensioen waarop u aanspraak heeft door dit pensioen te vermenigvuldigen met de ruilfactor.

Het verhoogd partnerpensioen mag, samen met eventueel het bijzonder partnerpensioen, maximaal 70% zijn van het ouderdomspensioen na de uitruil.

Leeftijd	Omzettingfactor	Leeftijd	Omzettingfactor
15	4,611	42	3,466
16	4,565	43	3,446
17	4,519	44	3,428
18	4,473	45	3,411
19	4,427	46	3,397
20	4,381	47	3,314
21	4,335	48	3,305
22	4,290	49	3,297
23	4,245	50	3,292
24	4,201	51	3,289
25	4,157	52	3,289
26	4,114	53	3,292
27	3,888	54	3,298
28	3,849	55	3,306
29	3,810	56	3,318
30	3,772	57	2,973
31	3,735	58	2,989
32	3,699	59	3,008
33	3,664	60	3,031
34	3,630	61	3,058
35	3,598	62	3,094
36	3,567	63	3,140
37	3,594	64	3,192
38	3,565	65	3,252
39	3,537	66	3,319
40	3,512	67	3,395
41	3,488		

Voorbeeld:

Als u op leeftijd 40 jaar uit dienst gaat en u wilt een hoger partnerpensioen voor uw partner, dan is de ruilfactor 3,512. Dat wil zeggen dat u voor iedere € 1.000 per jaar ouderdomspensioen die u zou ontvangen vanaf leeftijd 68 jaar €3.512 partnerpensioen krijgt ($€ 1.000 * 3,512$). Dit hogere partnerpensioen krijgt uw partner als u overlijdt.

Bijlage 2 Afkoopfactoren

In het reglement leest u wanneer we uw pensioen afkopen. Daarbij berekenen we welk bedrag u krijgt. Voor die berekening gebruiken we een factor. Deze factor noemen we 'afkoopfactor'. In deze bijlage staan de afkoopfactoren waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 11.

Hoe stellen we de afkoopfactoren vast?

Het bestuur stelt de factoren telkens voor een kalenderjaar vast. Daarbij houdt het bestuur zich aan de volgende uitgangspunten:

- De door het pensioenfonds gehanteerde actuariële grondslagen van 31 december van het voorlaatste jaar. Met actuariële grondslagen bedoelen we onder meer de economische rente² en de sterftekansen.
- Collectieve actuariële gelijkwaardigheid.
- Gelijke factoren voor mannen en vrouwen gelden.
- Relevante wet- en regelgeving.

Leeswijzer bijlage 2

De afkoopfactoren in deze bijlage gelden voor 2019. Kopen we uw pensioen af? Dan gelden voor u de afkoopfactoren van het jaar waarin we afkopen.

De afkoopfactoren in deze bijlage zijn van toepassing op pensioenaanspraken met pensioenrichtleeftijd 68 jaar.

De afkoopfactoren zijn afgerond tot 3 cijfers achter de komma. Bij het vaststellen van het afkoopbedrag gebruiken we de niet afgeronde afkoopfactoren. Dit heeft tot gevolg dat het definitieve bedrag kan afwijken.

De afkoopfactoren die we gebruiken zijn gebaseerd op uw werkelijke leeftijd in maanden nauwkeurig op de datum van afkoop.

² Economische rente: rente die is afgeleid van de actuele rentetermijnstructuur

A. Afkopen van uw ouderdomspensioen

Is uw opgebouwde ouderdomspensioen op de feitelijke pensioendatum lager dan het grensbedrag? Of hebben we uw kleine pensioen niet na vijf jaar na beëindiging van uw deelname kunnen overdragen aan een andere pensioenuitvoerder? Dan kopen we het pensioen af onder de voorwaarde dat u daarmee akkoord gaat..

Of uw opgebouwde ouderdomspensioen onder de afkoopgrens ligt, bepalen we voordat u pensioenkeuzes maakt.

Tegelijkertijd kopen we het door u opgebouwde partnerpensioen af. We betalen het afkoopbedrag van beide pensioenen aan u.

Heeft uw ex-partner een aanspraak op bijzonder partnerpensioen? Dan kopen we dat op dat moment ook af. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw ex-partner.

We gebruiken deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen:

Feitelijke pensioenleeftijd	Afkoopfactor bij ingang ouderdomspensioen	Afkoopfactor bijbehorend (bijzonder) partnerpensioen	Afkoopfactor bijbehorend (bijzonder) partnerpensioen Niet uitruilbaar ³
57	25,343	3,037	2,468
58	24,690	3,054	2,477
59	24,032	3,068	2,484
60	23,368	3,081	2,488
61	22,700	3,088	2,488
62	22,027	3,093	2,484
63	21,347	3,096	2,477
64	20,663	3,096	2,466
65	19,974	3,093	2,449
66	19,282	3,086	2,427
67	18,380	3,591	2,934
68	17,680	3,580	
69	16,981	3,563	
70	16,282	3,540	
71	15,582	3,513	
72	14,884	3,479	

Voorbeeld:

Bent u 60 jaar op uw feitelijke pensioendatum? Dan is de afkoopfactor voor uw opgebouwd ouderdomspensioen 23,368. Dat betekent dat we u voor iedere € 100 opgebouwd ouderdomspensioen € 2.336,80 (€ 100 * 23,368) betalen. Daarnaast krijgt u voor iedere € 100 opgebouwd partnerpensioen € 308,10 (€ 100 * 3,081).

³ Een (bijzonder) partnerpensioen is in sommige gevallen niet uitruilbaar. Bijvoorbeeld als het opgebouwd is in een oude regeling en premievrij was op het moment van de overdracht naar deze pensioenregeling.

B. Afkopen van (bijzonder) partnerpensioenen als het ingaat

Is het partnerpensioen waarop uw partner recht heeft na uw overlijden op dat moment lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw partner.

Is het bijzonder partnerpensioen waarop uw ex-partner recht heeft na uw overlijden op dat moment lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we ook deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw ex-partner.

Leeftijd van uw (ex-)partner	Afkoopfactor bij ingang (bijzonder) partnerpensioenen	Leeftijd van uw (ex-)partner	Afkoopfactor bij ingang (bijzonder) partnerpensioenen
15	46,148	43	33,361
16	45,774	44	32,797
17	45,396	45	32,227
18	45,011	46	31,650
19	44,622	47	31,287
20	44,227	48	30,704
21	43,825	49	30,113
22	43,418	50	29,515
23	43,004	51	28,911
24	42,583	52	28,303
25	42,156	53	27,689
26	41,722	54	27,068
27	41,359	55	26,442
28	40,911	56	25,810
29	40,457	57	25,324
30	39,995	58	24,683
31	39,526	59	24,039
32	39,049	60	23,387
33	38,565	61	22,733
34	38,073	62	22,075
35	37,575	63	21,410
36	37,069	64	20,739
37	36,593	65	20,064
38	36,072	66	19,384
39	35,545	67	18,385
40	35,009	68	17,697
41	34,467	69	17,009
42	33,918	70	16,320

Voorbeeld:

Is uw partner 30 jaar op het moment dat u overlijdt? Dan is de afkoopfactor voor het partnerpensioen 39,995. Dat betekent dat we uw partner voor iedere € 100 opgebouwd partnerpensioen € 3.999,50 (€ 100 * 39,995) betalen.

C. Afkopen van wezenpensioen als het ingaat

Is het wezenpensioen waarop uw kind recht heeft na uw overlijden op dat moment lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Dit afkoopbedrag betalen we aan uw kind. Of als uw kind minderjarig is, aan de overgebleven ouder, stiefouder of voogd.

Leeftijd van uw kind	Afkoopfactor bij ingang wezenpensioen	Afkoopfactor bij ingang wezenpensioen Uitzondering ⁴
0	18,881	23,086
1	18,136	22,415
2	17,378	21,732
3	16,605	21,038
4	15,816	20,331
5	15,012	19,612
6	14,192	18,881
7	13,356	18,136
8	12,502	17,378
9	11,632	16,605
10	10,744	15,816
11	9,839	15,012
12	8,917	14,192
13	7,977	13,356
14	7,023	12,502
15	6,055	11,632
16	5,076	10,744
17	4,086	9,839
18	3,089	8,917
19	2,088	7,977
20	1,085	7,023
21	0,083	6,055
22		5,076
23		4,086
24		3,089
25		2,088
26		1,085
27		0,083

Voorbeeld:

Is uw kind 5 jaar op het moment dat u overlijdt? Dan is de afkoopfactor voor het wezenpensioen 15,012. Dat betekent dat we voor iedere € 100 wezenpensioen € 1.501,20 ($€ 100 * 15,012$) betalen.

⁴ In geval van afwijkende eindleeftijd voor wezenpensioen gelden andere afkoopfactoren. Zie artikel 6.8.

D. Afkopen van bijzonder partnerpensioen als het nog niet is ingegaan

Is het bijzonder partnerpensioen na beëindiging van uw huwelijk of partnerrelatie lager dan het grensbedrag? Dan gebruiken we deze factoren om het afkoopbedrag te berekenen. Het afkoopbedrag van het bijzonder partnerpensioen betalen we aan uw ex-partner.

Leeftijd	Afkoopfactor bij niet ingegaan bijzonder partnerpensioen	Afkoopfactor bij niet ingegaan bijzonder partnerpensioen Niet uitruikbaar ⁵
15	2,018	1,709
16	2,059	1,745
17	2,099	1,782
18	2,140	1,820
19	2,182	1,859
20	2,224	1,898
21	2,267	1,939
22	2,311	1,980
23	2,355	2,022
24	2,400	2,065
25	2,447	2,108
26	2,493	2,153
27	2,415	2,063
28	2,461	2,106
29	2,508	2,150
30	2,555	2,194
31	2,602	2,239
32	2,651	2,284
33	2,700	2,329
34	2,748	2,374
35	2,797	2,419
36	2,847	2,465
37	2,836	2,445
38	2,885	2,489
39	2,934	2,533
40	2,983	2,576
41	3,031	2,619
42	3,079	2,661
43	3,127	2,703
44	3,174	2,745

⁵ Een (bijzonder) partnerpensioen is in sommige gevallen niet uitruikbaar. Bijvoorbeeld als het opgebouwd is in een oude regeling en premievrij was op het moment van de overdracht naar deze pensioenregeling.

Leeftijd	Afkoopfactor bij niet ingegaan bijzonder partnerpensioen	Afkoopfactor bij niet ingegaan bijzonder partnerpensioen Niet uitruikbaar ⁶
45	3,220	2,785
46	3,266	2,825
47	2,965	2,487
48	3,001	2,517
49	3,037	2,546
50	3,072	2,573
51	3,106	2,600
52	3,138	2,624
53	3,168	2,647
54	3,197	2,668
55	3,223	2,688
56	3,248	2,705
57	3,037	2,468
58	3,054	2,477
59	3,068	2,484
60	3,081	2,488
61	3,088	2,488
62	3,093	2,484
63	3,096	2,477
64	3,096	2,466
65	3,093	2,449
66	3,086	2,427
67	3,591	2,934
68	3,580	2,901

Voorbeeld:

*Is uw ex-partner 30 jaar op het moment dat u uit elkaar gaat? Dan is de afkoopfactor voor het bijzonder partnerpensioen 2,555. Dat betekent dat we uw ex-partner voor iedere € 100 bijzonder partnerpensioen € 255,50 (€ 100 * 2,555) betalen.*

⁶ Een (bijzonder) partnerpensioen is in sommige gevallen niet uitruikbaar. Bijvoorbeeld als het opgebouwd is in een oude regeling en premievrij was op het moment van de overdracht naar deze pensioenregeling.